

VAKOK VILAGA

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ A
MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK
ORSZAGOS SZÖVETSÉGÉNEK
KIADÓHIVATALANÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

L. Braille

XLV. évfolyam
1984 * 2 szám

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdeltics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Kiss Mihály: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Jáksó László: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
	TUDÓSÍTÁS SZÖVETSÉGÜNK	
	KÜLDÖTTKÖZGYÜLÉSÉRŐL	1
<i>Szemerédi István:</i>	TUDÓSÍTÁS EGY TUDOMÁNYOS KONFERENCIÁRÓL	1
<i>Szemerédi István:</i>	TITKÁRI ÉS ADMINISZTRÁTORI ÉRTEKEZLET	2
	BORSOD MEGYE HÍREK	3
<i>Dr. Szőnyi György:</i>	LÉVAI-EST MISKOLCON	3
	TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL (CSIK LAJOS)	4
	KARÁCSONYI ÜNNEPSÉG MAKÓN	4
<i>Szonda Klára:</i>	KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR	4
<i>Szonda Klára:</i>	ÜNNEP GOMBNYOMÁSRA	5
	A VGYOSZ KÖZPONTI ELNÖKSÉGÉNEK	
	KÜLDÖTTKÖZGYÜLÉSI BESZÁMOLÓJA	6
<i>Pinviczki György:</i>	ÜNNEPI HANGVERSENY BUDAPESTI	
	SZÉKHÁZUNKBAN	18
<i>Lukács Sándor:</i>	BESZÁMOLÓ SZÖVETSÉGÜNK	
	ZENEI SZAKOSZTÁLYUNK POP—ROCK VERSENYÉRŐL	19
<i>Lak István:</i>	SZLOVÁKIAI NÉPIEGYÜTTES BUDAPESTEN	19
<i>Csikós Zsuzsa:</i>	FELISMERÉS	21
<i>Baranyiné Miks Mária:</i>	SZÖKÉSEIM	21
<i>Kiss Mihály:</i>	AZ 1983-AS IRODALMI PÁLYÁZAT ÉRTÉKELESE	24
<i>Tálosi Ferenc:</i>	GOALBALL MAGYAR KUPA	26
	HIRDETÉSEK	27
<i>Éderné Iván Mária:</i>	SZEMÉSZETI VETÉLKEDŐ A GYENGÉNLTÁTÓK	
	ÁLTALÁNOS ISKOLÁJÁBAN ÉS NEVELŐOTTHONÁBAN	27
<i>Kuminka Györgyné:</i>	TÜKÖRBE NÉZTÜNK	28

TUDÓSÍTÁS szövetségünk küldöttközgyűléséről

Központi Elnökségünk határozta értelmében 1983. december 3-án rendeztük meg az országos küldöttközgyűlést, melyen a hazánkban megválasztott 133 küldöttből 117-en vettek részt.

Dr. Jáksó László elnök megnyitotta a tanácskozást és üdvözölte a megjelenteket. A vendégek között volt Csapó Istvánné, a budapesti XIV. kerületi Pártbizottság munkatársa, pártalapszervezetünk instruktora és Nierner Istvánné, a Vöröskereszt Országos Központjának munkatársa.

Elsőként az elnök rövid kül- és belpolitikai tájékoztatót tartott, majd ismertette a napirendi pontokat. A továbbiakban a közgyűlés megválasztotta a jegyzőt és a jegyzőkönyv két hitelesítőjét. Váradi Péterné főelőadó felolvasta a névsort. A jelenlevők száma alapján megállapították, hogy a testület határozatképes.

Az első napirendi pontban az Alapszabály módosításának tervezetét tárgyalták meg a jelenlevők. Seres Gáborné, a szakmai csoport előadója paragrafusonként és pontonként felolvasta a szöveget. A küldöttek aktívan vettek részt a vitában, számos módosítást javasoltak, amelyet a helyszínen meg is fogalmaztak. Az egyes változtatásokat újra meghallgatta a testület. A küldöttközgyűlés végül a módosított Alapszabály tervezetét egyhangúlag jóváhagyta.

A második napirendi pontban a küldöttek megtárgyalták a Központi Elnökség beszámolóját, melyet jelen számunkban teljes terjedelmében közlünk. Ezt az anyagot minden küldött előre írásban megkapta; dr. Bódi István főtítkárral pedig szóbeli kiegészítést fűzött az említett jelentéshez.

A főtítkárral egyebek között bejelentette, hogy megjelent a telefonkezelőkre vonatkozó 4/1969-es ren-

deletet hatályon kívül helyező új rendelet, amely sajnos nem teszi lehetővé, hogy látássérültek 20/200-as telefonalközpontoknál nagyobb berendezéseken dolgozzanak. Ugyanakkor az ország területén ma is több olyan sorstárs van, aki ilyen központokat irányít közmegelegedésre. Részükre a továbbiakban minden esetben mentesítést kell kérni.

A beszámoló és a szóbeli kiegészítés megvitatásában nagyon sokan vettek részt. Különleges hangsúlyt kapott a vitában a telefonalközpont-kezelőkre vonatkozó ren-

delet megváltoztatása, mely nagy visszhangot keltett.

A küldöttek felkérték a főtítkárt, intézkedjék, hogy minél kevesebb probléma legyen a telefonalközpont-kezelők elhelyezése terén.

Számos hozzászólás foglalkozott a tagdíjhátralékokkal, valamint a tagdíjak és a folyóiratok előfizetési díjának emelésével.

A küldöttközgyűlés alapos eszmecsere után elfogadta a Központi Elnökség beszámolóját, a díjmelésekre vonatkozó javaslatát és a szóbeli kiegészítést. A folyóiratok előfizetési díjai 1984. január 1-től, a tagdíjak pedig 1985. január 1-től emelkednek.

Szövetségünk számos eredményt hozó 1983. évi sikeres küldöttközgyűlése dr. Jáksó László elnök zárásával ért véget.

SZEMERÉDI ISTVÁN

TUDÓSÍTÁS egy tudományos konferenciáról

Már szinte tradíciónak számít, hogy szövetségünk évenként nagy sikerrel egy-két tudományos tanácskozást szervez. Ez történt a múlt év októberében is a „fehér bot napjának” méltó megünneplésére.

A tanácskozásra gondos előkészítés után került sor. Budapesti székházunk nagy előadótermét zsúfolásig megtöltötték a szakemberek és a Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola hallgatói.

Szövetségünk elnöke, dr. Jáksó László nyitotta meg a tanácskozást, üdvözlő szavai után előadást tartott a vakok és gyengénlátók foglalkozási rehabilitációjáról.

Az előadó egyebek között hangsúlyozta, hogy a szövetség több évtizedes tapasztalata a foglalkozási rehabilitáció terén sok szép eredményt hozott, de vannak megoldandó kérdések is. Így elsősorban igyekszünk a bedolgozó hálózatot szélesíteni.

Majd szövetségünk elnöke felkérte Kemény Ferencet, a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanárát, hogy vezesse le a tudományos konferenciát.

Kemény Ferenc üdvözölte a vendégeket és hangsúlyozta, hogy örömmel tesz eleget a felkérésnek, mert ezt az eseményt igen nagy jelentőségűnek tartja.

Ezután felkérte a következő előadót, Daru Geróné hivatalvezetőhelyettest, a tanácskozás egyik legfőbb szervezőjét, hogy tartsa meg előadását.

A rendkívül jól felépített és tudományosan megalapozott előadás rövid áttekintést adott a vakság fogalmáról, a vakságból adódó hátrányokról és erőteljesen hangsúlyozta azokat a tennivalókat, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a vakok minél teljesebb társadalmi integrációjához. Előadásában aláhúzza szövetségünk propagandate-

vékenységének fontosságát, ébrentartásának időszerűségét. Ennek a munkának elsősorban a társadalom felé kell irányulnia; módozatait számos példával illusztrálta.

A következő előadó dr. Pálhegyi Ferenc pszichológus volt. Előadásának címe: A fogyatékoság bélyegének pszichodinamikája. Az érdekes előadás nagy visszhangot váltott ki, sok új fogalommal ismertette meg a hallgatóságot és történeti áttekintést is nyújtott arról, hogy a korai társadalmakban milyen módon jelölték meg a fogyatékos embereket. Dr. Pálhegyi előadásának bevezetéséből csak egy néhány sort idézünk ízelítőül, hogy érzékeltessük mennyire érdekes témát választott.

„Az emberek ósidők óta üznek egy érdekes játékot, amit nem únának meg, amibe nem fáradnak bele, de folyton megújítják és rendkívül változatos formában adják elő. A játék abból áll, hogy egyes személyeket valamilyen módon megjelölnek. A jel vagy bélyeg azután a közösséget sajátos viselkedésre készíteti a megjelölttel szemben, a megjelölt pedig szintén a jelnek megfelelően viselkedik, sőt önmagáról alkotott képét is a jelhez igazítja.” Néha ez a „jelölödsi” valóban csak játék.

Az előadás rendkívül érdekes módon boncolgatta a fogyatékos gyermekek szüleinek felelősségét és az egész társadalom problémáját, hogy a különböző fogyatékoságú emberekkel szemben az egészséges ember hogyan viselkedik.

Ezt követően Ferge Zsuzsa szociológus előadásában a szociálpolitikával foglalkozott és azzal a hátrányos helyzettel, amellyel a fogyatékos emberek nap mint nap küzdenek.

Szociológiai felméréseket ismertett és megállapította, hogy hazánk szociálpolitikai vívmányai, eredményei nemzetközi összehasonlításban is megállják helyüket.

A következő előadó dr. Bódi István főtitkár volt. Előadásának címe a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének törekvései a

vakságból adódó hátrányok kiegyenlítésére.

E témával a főtitkár már több alkalommal foglalkozott. A szövetség egyre növekvő feladatainak színvonalas teljesítése sok szép eredményt és sikert hozott. Egyik legfontosabb célkitűzésünk, a tagság érdekvédelme minden területen fokozatosan megvalósul. Természetesen ennek érdekében meg kell

ragadni minden lehetőséget, fokozott mértékben kell igénybe venni a sajtó, a rádió, a televízió eszközeit.

Az előadások kapcsán néhány hozzászólás is elhangzott, amelyekre dr. Jáksó László elnök válaszolt.

A konferencia előadásait néhány szóval Kemény Ferenc főiskolai tanár összegezte és zárszavában elismerésének adott hangot.

SZEMERÉDI ISTVÁN

Titkári és adminisztrátori értekezéslet

A szakmai csoport előkészítette a titkári-adminisztrátori értekezéslet programját, amelyet a Központi Elnökség jóváhagyott.

Még a múlt év végén, december 2-án így kerülhetett sor a szakmai tanácskozás lebonyolítására.

E cikk szerzője, a szakmai csoport vezetője megnyitotta a tanácskozást, üdvözölte a megjelenteket. Bejelentette, hogy Danyi Ernő Veszprém megyei titkárt szövetségünk központja fegyelmi úton felfüggesztette tisztsége alól, a megyei szervezet elnökségével egyetértve megbízta Sebők Miklósnét, hogy lássa el a titkári teendőket.

A szakmai csoport vezetője bemutatta Kovácsné Tóth Juliannát, szövetségünk új főkönyvelőnőjét, aki 1983. szeptembere óta látja el a gazdasági munka irányítását. Ezután ismertette a programot és bejelentette, hogy Daru Gerőné hivatalvezető-helyettes előadása betegségére miatt elmarad.

Az első előadó dr. Bódi István főtitkár volt, aki a szövetség gazdasági és szakmai munkájával foglalkozott és ezen belül a titkárok és adminisztrátorok fontos feladatait ismertette. Foglalkozott továbbá az Alapszabály módosításának szükségességével, bejelentette, hogy elkészült a gazdasági csoport tájékoztatója, ezt a Központi Elnökség megvitatta és jóváhagyta, a megyei szervezetek titkárai rövidesen megkapják. 1984-ben a szakmai tá-

jékoztatót is elkészítjük, reméljük hogy a két írásos anyag sok segítséget nyújt és jó támpontot ad a megyei szervezetek munkájához.

A második előadó, e sorok írója, értékelte a tájértekezleteket és megállapította, hogy a szakmai csoport elképzelései beváltak, mert a tájértekezleteken elhangzott titkári előadások hasznosak voltak és nagy visszhangot keltettek. A Nyíregyházán megtartott tájértekezleten Hanuszka József, a Heves megyei Szervezet titkára adott hasznos tájékoztatót hosszú évek tapasztalataira alapozott gyakorlati munkájáról. A Tolna megyei tájértekezleten dr. Szigeti György foglalkozott az egyesületi élet feladataival és azokkal a lehetőségekkel, amelyek a munka eredményességét segítik elő.

A szakmai csoport vezetője értékelte a megyei szervezetek évi rendszeres taggyűléseit is, amelyek mindenütt rendszerben, szervezeten zajlottak le. Az említett taggyűléseket mindenhol megelőzték a körzeti csoportok értekezletei. Ezután felhívta a figyelmet néhány fontos tudnivalóra, így például a kiskorú látássérülteknek kivételes méltányosságból adandó személyi járadék megállapítására a megyei titkárok nem adhatnak javaslatot, csak a főtitkár.

Az állandó szociális segély megállapításánál a megyei szervezetek titkárainak véleményét minden esetben kikérjük.

Megyei szervezeteink életéből

Az előadó felhívta a titkárok, adminisztrátorok figyelmét arra is, hogy pontosabban teljesítsék a központ által kijelölt feladatokat.

Végezetül hangsúlyozta a csoportvezető az együttműködés fontosságát és kérte a titkárokat, adminisztrátorokat, hogy a tanácskozáson mondják el véleményüket, javaslataikat a zavartalanabb munka érdekében.

A harmadik előadó Zaharovics Mihály, a Vakvezető Kutyaképző Iskola vezetője volt. Előadása jó tájékoztatást adott az iskola működéséről, a kutyák elosztásáról, tartásáról és mindazokról a kérdésekről, amelyek a meglévő és leendő kutyatulajdonosokat foglalkoztatják. Nagyon hasznos volt ez a tájékoztató, mert a jelenlevők képet kaptak az iskola működéséről és a kutyai igénylés lehetőségeiről.

Az előadások elhangzása után a szakmai csoport vezetője megnyitotta a vitát. Titkáraink közül sokan felszólaltak, mindenkit az a szándék vezetett, hogy a szövetség munkája a megyei szervezetek tevékenységén keresztül minél eredményesebb legyen. Többen foglalkoztak az egyesületi élet fejlesztésével.

Pinviczki György, a Budapesti és a Pest megyei Szervezet titkára ismertette a megvásárolható segédesszközök listáját és megköszönte a titkárok segítségét, amely lehetővé tette, hogy a budapesti kultúrcsoportok a megyei szervezetek rendezvényein felléphettek.

Dr. Kíss László Borsod megyei titkár javasolta, hogy a megyei szervezetek bizonyos segédesszközöket bizományba vegyenek át és értékesítés után számoljanak el a központtal. Számos felszólalás bizonyítja, hogy szövetségünk életében milyen nagy jelentősége van a titkári adminisztrátori értekezletnek.

Ezeket a tanácskozásokat minden évben megrendezzük, ezzel kívánunk legközvetlenebb munkatársainknak lehetőséget nyújtani a tapasztalatcserére, a véleménynyilvánításra, a javaslatok megtételére.

BORSOD MEGYEI HÍREK

Tudósítóinktól beszámolókat kaptunk a megyei szervezet különböző rendezvényeiről. A mezőkövesdi kiállításról Nagy Károly küldte el írását. A megyei szervezet székházában megtartott rendezvényekről új tudósítónktól, dr. Szőnyi Györgytől érkeztek cikkek, ezek közül a „Lévay-est Miskolcon” című írást részletesen közöljük

A vakok életét bemutató fotó-, kézimunka- és segédesszközi kiállítást 1983. október 19–26 között rendezte meg Mezőkövesden a helyi körzeti csoport. Az esemény megnyitóján dr. Bódi István, szövetségünk főtítkára mondott beszédet. Majd a vakok és gyengénlátók életéről szóló színes kisfilmet vetítették. A kiállítás megnyitóján sokan vettek részt. Ott voltak a város tanácsi és társadalmi szerveinek vezetői, valamint a patronáló szocialista brigádok képviselői. A látogatók nagy érdeklődéssel szemlélték a kiállítás anyagát.

1983. november 4-én a szervezet miskolci székházában bensőséges ünnepség keretében megemlékeztek a sorstársak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 66. évfordulójáról. Az ünnepi beszéd után műsor következett, amelyben énekszámok, szavalatok, jelenetek hangzottak el.

1983. november 18–19-én Miskolcon tekinthették meg a borsodi sorstársak azt a segédesszköz-kiállítást, amelyet a bécsi Rath cég hazánkban már több helyen is bemutatott. Nagy figyelemmel szemlélték az érdeklődők, köztük a város vezetői és a vaküggyel foglalkozó szakemberek azokat az elektronikus segédesszközöket, amelyek a látássérült emberek életét és munkáját könnyebbé teszik.

LÉVAY-EST MISKOLCON

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács Lévay József irodalmi és

művészeti díjat alapított, amelyet első ízben Takács Tibor tokaji festőművésznek adtak át. Ebből az alkalomból szövetségünk Borsod megyei Szervezetének székházában 1983. november 11-én irodalmi estet tartottunk.

E sorok írója, megyei szervezetünk elnökségének tagja előadásában ismertette a költő életútját. Lévay József 1825-ben született Sajószentpéteren. Útja a szülőfaluból a miskolci avasaljai öreg iskolában folytatott tanulmányok után, távolabbi vidékekre is elvitte. A pozsonyi Országgyűlésen Szemere Bertalannal együtt részt vett. Az 1848-as kormány hivatalos lapja, a Közlöny szerkesztőségének is tagja volt. Később kiadta verses gyűjteményeit. 1862-ben két kötetben adták ki több mint félezer versét és írását. Arany János, a Magyar Tudományos Akadémia főtítkára költői nagy díjra tartotta érdemesnek Lévay József munkásságát. Száz arannyal jutalmazták az alkotót. Lévay József széleskörű levelezést folytatott. Szoros barátság fűzte Tompa Mihályhoz és Kazinczy Gáborhoz. Jól ismerte a kortárs költőket Vörösmarty Mihálytól kezdve a későbbi alkotókig. Ő kezdeményezte az irodalmi jubileumok megtartását hazánkban. Javaslatára elsőként Kazinczy Ferencről emlékeztek meg, az író, nyelvújító születésének centenáriuma 1859-ben. Aggteleken 182 költő találkozója szervezte meg. Tanári, költői, irodalomszervezői munkássága mellett műfordításaival Shakespeare, Molière, Burns műveit tette közkincsé népünk számára. Az ő fordításában nemcsak hazánk első kőszínházában, a Miskolci Nemzeti Színházban, hanem országszerte több mint fél évszázadon át játszották az általa magyarra átültetett remek alkotásokat. Később az „arany toll” elnevezésű díjjal is kitüntették, ezzel is elismerték alkotói munkásságát. Költőnk Borsod

megye alispánjaként is jelentős szerepet játszott. Lévy József élete utolsó évtizedében elveszítette látását. Ezekben az években Takaró Ilona olvasta fel számára az irodalmi lapok verseit, írásait, közleményeit, postáját. Megyénk nagy szülöttje 1918-ban halt meg Miskolcon. A városban levő szobra megyei szervezetünk székházától alig 200 méterre van. Lévai József egykori miskolci házában (Hunyadi u. 2.) emléktábla hirdeti a költő munkásságát. Költeményei és dalai egyszerű közvetlenséggel tükrözik a várost és a népet szerető költői hűséget.

Az est előadójának beszéde után dr. Szőnyi Györgyné gimnáziumi tanár Lévy József két költeményét szavalta el, amelyet ugyancsak nagy lelkesedéssel fogadtak a résztvevők.

Dr. Kiss László, megyei szervezetünk titkára kifejezte a jelenlevők köszönetét és azt a határozott kívánságot, hogy szervezetünkben időről időre legyen ehhez hasonló, sikeres irodalmi rendezvény. Az est végén Lévy József dalaiból néhányat elénekelt a közönség, köztük a „Fehér Galamb száll a falu felett...” című nótát is, Simon Gyulának, megyei szervezetünk elnökének zongorakíséretével.

Dr. Szőnyi György

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL

A megyei szervezet keretében működő telefonalközpont-kezelők szakcsoportja 1983. december 8-án értekezletet tartott tagjai részére Kaposvárott, a Sportfelügyelőség helyiségében.

Az értekezletet Juhász Imre, a szakcsoport elnöke nyitotta meg, üdvözölte a megjelenteket. Kifejtette véleményét, mely szerint minden telefonalközpont-kezelő számára fontos, hogy évenként legalább egyszer részt vegyen a tapasztalatcsere-értekezleten, ahol megbeszélhetik a munka során felmerülő problémákat. Az elnök ezután is-

mertette a tanácskozás napirendi pontjait. Majd átadta a szót a Kaposvári Távközlési Üzem előadójának. Mészáros László és Kovács Emil műszaki és forgalmi oktatók voltak az előadók, akik az ún. konténerközpont beindításával kapcsolatos időszerű kérdésekről beszéltek. Többek között elmondták, hogy Kaposvárot is átadják a konténerközpontot, amely a telefonkezelők

munkáját könnyebbé teszi. Előadás után a résztvevők a munkájuk során gyakran előforduló hibákkal, nehézségekkel kapcsolatos kérdésekkel fordultak a szakemberekhez, amelyekre azok megadták az eligazító válaszokat.

Végezetül a szakcsoport elnöke megköszönte az előadók szakmai tanácsait és az értekezletet bezárta.

Csik Lajos

KARÁCSONYI ÜNNEPSÉG MAKÓN

Országos szövetségünk Makói Körzeti Csoportja, közöttük a makói József Attila Művelődési Központ és Úttörőház gyengénlátók néprajzi-népeleti klubjának tagsága karácsonyi ünnepséget tartott december 23-án, a makói művelődési központban levő klubhelyiségben.

A vendégeket Erdős Ernő, a körzeti csoport vezetőségi tagja, majd Barna Mihály, a szövetség megyei elnökhelyettese köszöntötte.

Az ünnepségen megjelent a makói Városi Tanács képviselőjében Sajtos László, az Egészségügyi Osztály szociálpolitikai főelőadója és a körzeti csoportot támogató és patronáló makói Kun Béla Általános Iskola „Mici-mackó” hagyományörző néprajzi-nyelvjárási szakkörének küldöttsége, akik szép műsort adtak.

Nagyon sokan eljöttek erre az immár hagyományosnak mondható kedves, bensőséges családi ünnepségre, ahol gyertyától fényes, feldíszített fenyőfa és kivilágított betlehem előtt — Rácz Sándor klubvezetővel együtt adták elő a saját gyűjtésű „Makói betlehemi játékot”, melynek dalait a klubtagság együtt énekelte. Pánczél János gyögymasször szép versei is nagyban emelték az összejevetel hangulatát.

A karácsonyi ünnepségen a makói Városi Tanács és az Egészségügyi Osztály jóvoltából terített asztal és üdítők várták a sorstársakat.

*Rácz Sándor írásának
kivonata*

KARÁCSONYI ÜNNEPKÖR

Az ember, mióta kikeveredett kódos ősmúltjából, vagyis, amióta „homo sapiens” vált belőle, azaz gondolkodó emberré lett, azóta figyeli maga körül tudatosan a környező világot. Látja a nagy évszaktváltozásokat, a hideget, a meleget saját bőrén érezve, már nemcsak ösztöneivel fogja föl, hanem értelmével is.

Ennek az értelemfejlődésnek köszönhető aztán az, hogy az évezredek során lassan kialakított magának részben a természet megfigyelésén alapuló, részben az ismeretlenről való félelemre épülő kultikus szokásokat, rituálékat. Ezekből fejlődtek ki a későbbiekben a különböző ünnepek: a tavaszi életújulási ünnepek, a nyári termékenységi ünnepek, az őszi betakarítási ünnepek és a téli ünnepek, amelyek a halál és az elmúlás előtt tisztelegtek. (Ettől az ismeretlen jelenségtől, az elmúlástól féltek a legjobban és ez így van még ma is.)

A kereszténység megjelenése és elterjedése aztán nagy változást hozott a kultikus gyakorlatban. Az addig elterjedt és jórészt természeti megfigyeléseken alapuló ünnepeket, szokásokat a több isten hittal együtt tűzzel-vassal irtották. A pogány ünnepekkel kapcsolatos rituálékat, hiedelmeket egyszerűen babonának nyilvánították és szigorúan üldözték, helyükbe tették a keresztény ünnepi szokásokat.

A kereszténység egyik nagy és talán legszebb ünnepe a karácsony, a megváltó Jézus születésének ideje. Mivel ez az időpont éppen de-

cember végén van, így egybeesik a téli napfordulóval, vagyis december 23-án van az év legrövidebb napja, ami még a sötétség, a halál uralmának ideje, de 24-én megszületett a Messiás, és ezzel az új élet, a világosság, tehát újjászületett a természet is!

Erről a szép, mindenkiben meghitt, kedves emlékeket ébresztő ünnepről beszélgettünk december 5-én, délután kedves vendégünkkel, Czövek Judit népművelővel, aki azért látogatott meg bennünket, hogy az itt élő, már jórészt idős lakók emlékeit meghallgassa és összegyűjtse. Ez a fiatal teremtes kedves, közvetlen modorával, bámulatos gyorsasággal kontaktust tudott teremteni az egyébként eléggé zárkózott, befelé forduló emberekkel. Csak pár meleg, szeretetteljes szó kellett erről a legcsaládiasabb ünnepről és máris felszakadtak az emlékek zsilipjei és szinte egymás szájából kapkodtuk ki a szót, hogy minél többet elmondhassunk hajdan volt karácsonyi emlékeinkről...

Szó került itt az ezzel kapcsolatos, vidékenként, sőt falvanként változó népszokásokról.

Előkerült a lucaszeke, meg az ezzel kapcsolatos boszorkányhiedelmek, a férjövendölés, időjóslás stb. A betlehemesek jelentősége, szerepe. Arról is szó volt, hogyan készítik fel az emberek magukkal együtt házukat is az ünnepre és hogyan terítik meg a karácsonyi asztalt, mit esznek.

Nagyon szép és kellemes volt az az óra, amit karácsonyi emlékezéssel töltöttünk, csak sajnos nagyon hamar elröppent.

Szonda Klára

ÜNNEP GOMBNYOMÁSRA

Szépek az októberi verőfényes napok, mert a langyos napsugarak simogatása még a nyár melegét idézik. Ezért is nevezik ezt a hónapot az angolok „indian nyár”-nak, mi, magyarok pedig „vénszszonyok nyarának”. Ez a hónap még nagyon jó arra, hogy az emberek — idősek és fiatalok egyaránt

— elraktározzanak testükbe-lelkükbe egy kis melegtartalékot, melynek segítségével könnyebben átvészelhetik a kegyetlen téli hónapok itt is fáj, ott is fáj korszakát.

Kell az efféle „aranytartalék”, mert az emberek egy bizonyos koron túl, sajnos, már hajlamosak a mindenben rosszatlátásra. Talán ezért találták ki már néhány évtizeddel ezelőtt azt, hogy októberben, sorozatban rendezik meg az ún. „öreg napját”, üzemekben, meg a szociális intézetekben, családiás, vidám ünnepségekre invitálva az idős embereket, hogy fehér asztal mellett, kellemes hangulatban megerősödjének lelkileg, mert akkor sokkal könnyebben vészelik át a tél komiszságait. A szép emlékek ugyanis jó segítő társak a sivárabb napokban!

Az öregek ünnepségsorozata 1983 októberében is megkezdődött. Mi a nyitányt arról vettük észre, hogy október 3-án délben, sültcsirkét kaptunk ebédre! Atyaúristen! Itt a világvége...! A gyöngébb idegzetű lakótársak erre gyanakodni kezdtek, mivel az még sohasem fordult elő intézetünk történelmében, hogy egy közönséges hétfői napon sültcsirkét találjanak ebédre...!

Szerencsénkre, még valamiféle pánik kitörése előtt felvilágosítottak bennünket, hogy semmi vész! Csak a „szomszéd vár”-ban, vagyis a szomszédos „Szociális Otthon”-ban, megkezdődött az öregek ünneplése, ami ott egy hétig szokott tartani, ezért itt is csupa finomat eszünk addig, mert közös a konyhánk! Na jó. Akkor rendben van, ha ünnepről van szó, akkor ünnepeljünk! Igen, de akkor meg az lett a baj, hogy itt, nálunk, miért nincs valami rendezvény is, elvégre, nemcsak kenyérrel él az ember... Odaát volt még szüreti bál is!

Végre aztán, október 27-én, mikor már nem is reméltük, reggeli után váratlanul megszólalt a portán a hangosbemondó és intézetünk igazgatója, Tamáskó Sándor, néhány keresetlen mondatban, üdvözölte a lakókat az itt is megrende-

zésre kerülő öregek napja alkalmából. Egyben megemlékezett a világszerte megtartott „Fehér bot napja”-ról is, mely, mint tudjuk, október 15-én volt. Intézetünk lakóinak 40%-a vak, gyengénlátó, ezért emlékezett meg a „Fehér bot napja”-ról is.

Kicsit kapkodtuk a fejünket, mert erre a köszöntésre és az ezt követő egésznapos rendezvénysorozatra senki sem számított! A meglepetés tökéletesen sikerült. Dél előtt fél tízkor kisiskolások köszöntötték öregjeinket a kultúrteremben, délután ugyanott lemezeket és Bujdosó Mária tanáró által felolvasott tréfás történeteket, vicceket hallgattunk, egészen addig, amíg meg nem jelentek a „Diószegi úti Iskola” növendékei, Bujdosó Sándorné tanárnő vezetésével, hogy kedves kis műsorral köszöntsék az idős néniket, bácsikat.

Ezután következett a finom disznótoros vacsora, aminek elkészítésével az éppen szolgálatos nővérek jeleskedtek, a konyhások segítségével. (A mi saját konyhánk, a nővérek készítette ünnepi vacsorák mindig pompásan sikerülnek!)

Vacsora után olyan nagyszerű lett a hangulat, hogy még nótázott is a társaság! Hét óra után aztán „Végetvetnek a zenének...” Egy szép nap emlékével távozott ki-kí a szobájába.

Az ünnepségnek volt egy külön érdekessége is, mégpedig az, hogy erre már nem kellett gyalog lemenni az emeletről a kultúrterembe, mert október 7-én végre elkészült a liftünk! Ezt a nagyon várt szerkentyűt 1982. június 8-án kezdték építeni és néha már azt hittük, nem lesz kész az ezredfordulóig sem, de lám, kellemesen tévedtünk, mert íme, elkészült! Igaz, néha olyan, mint egy vad csikó: ha akart ment, de ha nem, akkor se le, se fel... Az ünnepség napjára megszelídült és engedelmesen tette a kötelességét!

Az öregek napjának szervezéséért és kivitelezéséért őszinte köszönet a rendezőknek!

Szonda Klára

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Központi Elnökségének küldöttközgyűlési beszámolója (1982-83.)

TISZTELT KÖZGYŰLÉS!

1982. decemberében a Küldöttközgyűlés megválasztotta a Központi Elnökséget, valamint a közgyűlés mellett működő bizottságokat. A küldöttek részletes beszámolóban ismerték meg az előző elnökség cikluszáró évi tevékenységét. A beszámoló struktúráján a Központi Elnökség most sem kíván változtatni. Számot adunk tehát az 1982. október 1. és 1983. szeptember 30. között végzett elnökségi munkáról. — Megállapítható, hogy a szövetségi tevékenység nehezedő pénzügyi-gazdasági körülmények között folyt. Az Egészségügyi Minisztérium a szükséges pénzellátást biztosította részünkre, gazdálkodásunkban tehát nagyobb fennakadás nem jelentkezett. Figyelemre méltó volt az a társadalmi segítség is, mellyel az országos szervezeti hálózatban anyagi alapunkat gyarapítani tudtuk. Külön említést érdemel itt a Rokkantak Nemzetközi Éve során befolyt adományok elosztásából a Szövetség részére juttatott támogatás.

Beszámolóját a Központi Elnökség rövidebb terjedelemben készítette el, az elmúlt évihez képest. Ennek egyrészt az az oka, hogy a közgyűlésnek az Alapszabály módosítással kell megítélésünk szerint részletesebben foglalkoznia, másrészt a feladatok tárgyalásánál főleg az új momentumok ismertetésére kívánunk szorítani.

A Szövetség támogatott szervezet. Az Egészségügyi Minisztérium által biztosított pénzellátást ennek értelmében szabadabban használhatjuk fel, bizonyos központi előírások szem előtt tartása mellett (pl.: munkabér).

Az Egészségügyi Minisztérium leiratban intézkedett arról, hogy ennek az új helyzetnek — megfelelően — minthogy a Szövetség az egyesületek körébe tartozik — a főtitkára vonatkozó személyzeti, munkaügyi feladatokat a

Központi Elnökséghez, ill. a Szövetséghez adja le. Megszűnt tehát az az előírás, hogy a főtitkárt megválasztás esetén a Minisztériumnak meg kell erősítenie. Az egyesületekre vonatkozó jogszabály értelmében a megválasztott elnököt, főtitkárt a felügyelő szervnek be kell jelenteni. Ezt az intézkedést az Alapszabály tervezet is tükrözi.

I. A SZÖVETSÉG VÁLASZTOTT SZERVEI- NEK MUNKÁJÁRÓL

1. A Küldöttközgyűlés

Az 1982-ben megválasztott küldöttek a beszámolási időszakban egyetlen alkalommal ülészttek, december 4-én és 5-én. Mint erre már utaltunk, legfontosabb tevékenységük a Központi Elnökség megválasztása volt. Rendkívüli küldöttközgyűlést a beszámolási időszakban összehívni nem kellett.

2. A Központi Elnökség

A 13 tagból és 3 póttagból álló testület a beszámolási időszakban 11 alkalommal ülésezett, tárgysorozatára összesen 40 napirendi pontot tűzött. Külön említjük a f. év március 10-én tartott ülést, ahol az Egészségügyi Minisztérium Szociálpolitikai Önálló Osztályának vezetője, dr. Szegedi Tamásné et.-nő, és dr. József Péter főelőadó, a Szövetség minisztériumi instruktora találkozott az újonnan megválasztott Központi Elnökséggel.

A testületi munkaterv 1983-ban sok feladatkijelöléssel készült el, ezek nagy részét az elnökség teljesítette is, sőt munkatervén kívüli napirendi pontok tárgyalására is időt fordított. Kiemelkedő jelentőségű volt az Alapszabály

módosítási tervezet elkészítése, ill. tárgyalása. Több alkalommal foglalkoztunk a Vakvezető Kutyaképző Iskola helyzetével is.

Vizsgálta az Elnökség a látássérültek foglalkoztatásának bővítési lehetőségét is, erre még később visszatérünk.

3. A megyei szervezetek elnökségei

A megválasztott elnökségek az Alapszabály értelmében 3—9 taggal működhetnek, de 5-nél kisebb létszámú elnökség egyetlen megyei szervezetünknel sincs. Munkájukat a megyei testületek a korábbi évek gyakorlatának megfelelően eredményesen végezték. Tájékoztatjuk azonban a küldötteket arról is, hogy ez a munka nem minden megyei szervezetünknel folyt zavartalanul. Veszprém megyei Szervezetünknel visszaélést fedtünk fel a titkár részéről, ő ugyanis saját részére a jogszabályi rendelkezéseken túlmenő mértékben vett igénybe utazási jegyeket. A fegyelmi eljárás eredményeként őt a titkári funkcióból elmozdítottuk, egyben 12 952,— Ft visszafizetésére köteleztük.

Bács-Kiskun megyei Szervezetünknel a megválasztott elnök mondott le tisztségéről a beszámolási időszakban.

A megyei szervezetek elnökségei ugyancsak éves munkatervek alapján dolgoztak, általában eredményesen. — A beszámolási időszakban a Központi Elnökség előtt 4 megyei szervezet titkára adott tájékoztatást, és pedig Komárom, Nógrád, Tolna és Veszprém.

Szakmai ellenőrzéseink során 8 megyei szervezetnél folytattunk ilyen jellegű vizsgálatot. Az ellenőrzött megyék:

Bács-Kiskun, Békés, Fejér, Győr-Sopron, Heves, Komárom, Somogy és Szolnok megye.

A tapasztalatok általában kedvezőek voltak, a már említett Veszprém megyei Szervezetet kivéve.

4. Körzeti csoportok

Korábbi beszámolónkban tájékoztattuk a küldötteket, hogy 1982-ben Siófoki Körzeti Csoportunknál (Somogy megye) a választást megtartani nem lehetett. 1983. júniusában ennél a

körzeti csoportnál megtartottuk a vezetőségválasztó taggyűlést, és pedig eredményesen, most már ennél a körzeti csoportnál is remélhetően ismét megindul a komoly munka. — A körzeti csoporton kívül álló néhány sorstársunk megkísérelte a Rosszullátók Egyesületének létrehozását. Ez az egyáltalán nemkívánatos törekvés szerencsésen meghiúsult. — Körzeti csoportjainknál a munka általában rendben folyt. Az Érdi Körzeti Csoport elnökénél ugyancsak anyagi természetű visszaéléseket tapasztaltunk. A fegyelmi vizsgálat során funkciójából az elnököt visszahívtuk.

A körzeti csoportok megyék szerinti megoszlása a következő:

Baranya megye 0, Bács-Kiskun megye 2, Békés megye 7, Borsod megye 1, Bp. és Pest megye 4, Csongrád megye 3, Fejér megye 0, Győr-Sopron megye 2, Hajdú-Bihar megye 1, Heves megye 1, Komárom megye 0, Nógrád megye 0, Somogy megye 6, Szabolcs-Szatmár megye 7, Szolnok megye 2, Tolna megye 2, Vas megye 0, Veszprém megye 4, Zala megye 2, összesen 44 körzeti csoport.

II. A TAGSZERVEZÉS, A TAGLÉTSZÁM ALAKULÁSA

Az évről-évre folytatott tagszervezés eredményeként taglétszámunk a húszezret alig haladja meg. A szervező munka fontosságát ismételten hangsúlyozzuk, de azt is megállapítjuk, hogy a tagdíjhátralékosok indokolatlanul magas száma nem fogadható el. A jelenleg érvényben lévő 12,— Ft-os évi tagdíj csakis jelképes összegnek számíthat. A Szövetség számára azonban ez is bevételi forrás, és a felhasználható támogatást növeli. Ha nagyon kis mértékben is, de a beszámolási időszak során csökkent a tagdíjhátralékosok száma, és pedig 20 fővel. Számuk jelenleg: 2 206.

Megyék	55 év alatti nő	55 év feletti nő	60 év alatti férfi	60 év feletti férfi
Baranya m.	96	161	129	119
Bács-Kiskun m.	55	179	72	98

Megyék	55 év alatti nő	55 év feletti nő	60 év alatti férfi	60 év feletti férfi
Békés m.	91	570	80	450
Borsod m.	202	475	191	348
Bp. és Pest m.	1 002	1 863	1 217	1 114
Csongrád m.	112	429	92	209
Fejér m.	92	344	72	172
Győr-Sopron m.	56	307	97	162
Hajdú-Bihar m.	119	696	535	450
Heves m.	66	291	98	152
Komárom m.	75	198	73	113
Nógrád m.	72	302	141	165
Somogy m.	122	660	121	314
Szabolcs-Szatmár m.	230	896	252	599
Szolnok m.	82	308	76	202
Tolna m.	47	181	102	101
Vas m.	39	91	107	73
Veszprém m.	64	234	71	123
Zala m.	54	289	71	168
Összesen:	2 923	8 422	3 597	5 132

Összesen: 20 085

Megyék	Tagdíj-hátralékosok
Baranya m.	5
Bács-Kiskun m.	8
Békés m.	14
Borsod m.	498
Bp. és Pest m.	207
Csongrád m.	17
Fejér m.	52
Győr-Sopron m.	27
Hajdú-Bihar m.	480
Heves m.	52
Komárom m.	15
Nógrád m.	—
Somogy m.	39
Szabolcs-Szatmár m.	717
Szolnok m.	—
Tolna m.	—
Vas m.	75
Veszprém m.	—
Zala m.	—

Összesen:

2 206

Az alábbi táblázat a tagok megyék szerinti megoszlását tükrözi a kor ábbi szempontok szerint

Megyék	Tagok száma össz.	Férfiak	Nők	Vak nő	Vak férfi	Gyengén-látó nő	Gyengén-látó férfi
Baranya m.	505	248	257	218	223	39	25
Bács-Kiskun m.	404	170	234	222	162	12	8
Békés m.	1 191	530	661	639	513	25	14
Borsod m.	1 216	539	677	635	513	37	31
Bp. és Pest m.	5 196	2 331	2 865	2 613	2 151	252	180
Csongrád m.	842	301	541	512	291	29	10
Fejér m.	680	244	436	430	238	6	6
Győr-Sopron m.	622	259	363	350	251	13	8
Hajdú-Bihar m.	2 006	985	1 021	902	886	119	96
Heves m.	607	250	357	326	223	31	27
Komárom m.	459	186	273	264	179	6	10
Nógrád m.	680	306	374	369	292	5	14
Somogy m.	1 217	435	782	762	425	20	10
Szabolcs-Szatmár m.	1 977	851	1 126	1 037	793	89	58
Szolnok m.	688	278	390	370	257	20	21
Tolna m.	431	203	228	228	197	—	6
Vas m.	310	180	130	130	175	—	5
Veszprém m.	492	194	298	287	182	11	12
Zala m.	582	239	343	232	334	9	7
Összesen:	20 085	8 729	11 356	10 526	8 288	723	544

Összesen:
20 085

Összesen: 20 085

III. A KÖZPONT ÉS A MEGYEI SZERVEZETEK EGYÜTTMŰKÖDÉSE

Megyei szervezeteinkkel a kapcsolatot a korábbi gyakorlatnak megfelelően kialakult módokon tartjuk. A negyedéves jelentések, a szakmai ellenőrzések, valamint a Központi Elnökség előtt megtartott titkári beszámolók nemcsak a megyei szervezetek munkájáról adnak részletes képet, de a Központ és a Szervezetek szoros kapcsolatát is mutatják. A szakmai csoport négy dolgozója most már egyre nagyobb gyakorlattal látja el a szervezetek irányítását. — A beszámolási időszakban tartottunk Budapesten egynapos értekezletet a megyei szervezetek titkárai és ügyviteli alkalmazottai részére. Megszerveztük továbbá a két tájértekezletet is Nyíregyházán és Dombóvárott. A tájértekezleteken egy-egy titkárt is felkértünk előadás tartására a megyei szervezet irányításáról, ill. az ellenőrzésről. Hanuszka József et., a Heves megyei Szervezettől, dr. Szigeti György et. a Baranya megyei Szervezettől nagy érdeklődéssel kísért tájékoztatót tartott a megjelölt témában. A tájértekezletek hasznosága most is igazolódott.

Megyei szervezeteink helyiség-ellátottsága a beszámolási időszakban ismételten javult. A Csongrád megyei Szervezetnél 1982-ben bővült a helyiség, 1983-ban pedig Vas megyei Szervezetünk jutott végre olyan helyiséghez, ahol az önálló szervezeti életet megkezdhetjük. A Veszprém megyei Szervezet részére kiutalt második helyiséget a Szervezet gyakorlatilag még nem vette birtokba, annak berendezése és folyamatos kihasználása a megyei Elnökség leg-sürgősebb feladata. — Heves megyei Szervezetünk részére ugyancsak új helyiséget kívánunk biztosítani beruházásból. Az ügy intézése folyamatban van. Az első tervbírálati tárgyaláson 1983. augusztusában vettünk részt. Az Egészségügyi Minisztérium mint társberuházónak, a Szövetség részére a szükséges fedezetet biztosítani fogja.

IV. OKTATÁS, KÉPZÉS, MUNKÁBAHELYEZÉS

1. Oktatás és képzés

A látássérültek iskoláiban végző fiatalok elhelyezését a Szövetség a korábbi gyakorlatnak megfelelően támogatta, segítette. Az 1981—82-es tanévben a Vakok Általános Iskolájában és Nevelőotthonában végzett fiatalok közül hatan mentek középiskolába. A középfokú iskolai tanulmányokat végző fiatalokat támogatjuk, részben segédeszközökkel, részben kis összegű tanulmányi segéllyel. Fenntartjuk azonban, hogy közepes tanulmányi eredménynél gyengébb átlagot elérők részére tanulmányi segílyt nem biztosítunk.

Az iskolákból kikerülő, de továbbtanulni nem szándékozók a célvállalatoknál a beszámolási időszakban is el tudtuk helyezni. Ismételten tájékoztattuk a Küldött Tagtársakat arról, hogy vállalati képzés keretei között fiataljaink szakmunkás bizonyítványt is szerezhhetnek. A Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalat igazgatója, Köves Gábor et. erről bennünket már részletesen tájékoztatott. Az első szövőszakmunkásokat már levizsgáztatták, tanulmányterv készült a vállalatnál a kefekötő vállalati tanfolyam keretében történő szakmunkásképzésre is.

A könyvkötő és kárpitósipari tanulók beiskolázásával, elhelyezésével a budapesti Vakok Állami Intézete keretében működő vizsgálócsoport foglalkozik. Ezekre a szakmákra természetesen gyengénlátókat iskoláznak be.

A telefonalközpont kezelők alapfokú és posztai továbbképzését a beszámolási időszakban is elláttuk. Szeptember végéig csupán Budapesten, a Szövetségben 43 telefonalközpont kezelőt képeztünk ki, nagyrészüket már sikerült munkába állítani.

A telefonalközpont kezelők munkábaállítását célzó új jogszabály a beszámolási időszakban nem jelent meg.

Az Egészségügyi Minisztériumhoz több szövegtervezetet is eljuttattunk. Feltehető azonban, hogy most már az új jogszabályt rövid időn belül közzéteszik.

Sikeresen bonyolítottuk le a gyógymasször tanfolyamot. A korábbi évek gyakorlatának megfelelően az ORFI-ban folyó képzés elméleti és gyakorlati részre tagozódott. Első alkalommal a beszámolási időszakban hosszabodott meg a tanfolyam két hónapi gyakorlati. Ez a tanfolyam értékét megítélésünk szerint fokozza. A végzett 10 tanuló elhelyezése nagyrészt már megoldódott. 1983 őszén új tanfolyamot is indítottunk.

Különbözö középiskolákban összesen 15, marxista—leninista képzésben 2, főiskolai, egyetemi oktatásban 6 fő vesz részt. Részükre a támogatást rendszeresen biztosítjuk.

Tanulóink megyék szerinti megoszlása a következő:

Megyék	Továbbtanulók száma össz.	Középisk.	Főisk., egyetem	Marxista—leninista képzés	Gyógymasszörök
Baranya megye	3	1	1	1	—
Bács-Kiskun megye	—	—	—	—	—
Békés megye	—	—	—	—	—
Borsod megye	2	1	1	—	—
Bp. és Pest megye	20	8	2	—	10
Csongrád megye	2	2	—	—	—
Fejér megye	—	—	—	—	—
Györ-Sopron megye	3	2	—	1	—
Hajdú-Bihar megye	2	—	2	—	—
Heves megye	—	—	—	—	—
Komárom megye	—	—	—	—	—
Nógrád megye	—	—	—	—	—
Somogy megye	—	—	—	—	—
Szabolcs-Szatmár megye	1	1	—	—	—
Szolnok megye	—	—	—	—	—
Tolna megye	—	—	—	—	—
Vas megye	—	—	—	—	—
Veszprém megye	—	—	—	—	—
Zala megye	—	—	—	—	—
Összesen	33	15	6	2	10

2. Munkába helyezés

A foglalkoztatottak számának ismételt csökkenését kell megállapítanunk, hiszen a megelőző beszámolóban jelzett 2818-cal szemben számuk a beszámolási időszak végén 2797.

A létszámcsökkenés magyarázatát már korábban is megadtuk, nyilvánvaló, hogy a tagság rendkívül magas átlagéletkorával a csökkenés összefüggést mutat. A megyei szervezetek beszámolóiból kitűnik, hogy egyes szervezeteknél a tagság 70—75 százaléka elérte, ill. meghaladta a nyugdíjkorhatárt.

Arra törekszünk, hogy a munkábehelyezést a bedolgozók foglalkoztatásának növelése útján is elérjük. Baranya megyei Szervezetünknel e tárgyban a Szövetség képviselői és a célvállalatok igazgatói eredményes megbeszélést tartottak.

A foglalkoztatottak megyék szerinti megoszlása a következő:

Megyék	Nő	Férfi	Fizikai	Értelmiségi	Egyéb
Baranya megye	27	54	39	7	35
Bács-Kiskun megye	13	26	14	—	25
Békés megye	41	62	82	—	21
Borsod megye	13	41	21	3	30
Bp. és Pest megye	535	551	330	81	675
Csongrád megye	45	41	56	6	24
Fejér megye	26	22	9	—	39
Györ-Sopron megye	30	53	50	10	23
Hajdú-Bihar megye	177	180	273	8	76
Heves megye	13	31	24	—	20
Komárom megye	26	24	30	—	20
Nógrád megye	8	47	53	—	2
Somogy megye	26	53	67	3	9
Szabolcs-Szatmár m.	122	142	197	—	67
Szolnok megye	28	81	79	—	30
Tolna megye	18	27	33	1	11
Vas megye	29	100	124	5	—
Veszprém megye	18	28	5	6	35
Zala megye	15	24	16	1	22
Összesen	1210	1587	1502	131	1164

V. GONDOSKODÁS, JUTTATÁSOK

A Szövetség szervezeti hálózatában kibontakoztatott egyesületi élet is jól feltárja a gondoskodásra szorulókat, de ennél is hatásosabb e tekintetben a családlátogatás során megmutatkozó szükségletfelmérés. — Változatlanul nagy jelentőséget tulajdonítunk a látássérültek részére szervezett genetikai tanács-

adásnak. Fontos, hogy a helyi tanácsoknál meglévő kapcsolatokat minél eredményesebben aknázzák ki a küldöttek, a megyei szervezetek, a körzeti csoportok aktivistái, a területfelelősök és természetesen nagyon jelentős itt a pártoló tagok segítségnyújtása. Ilyen módon minden rászorulót fel lehet kutatni és elősegíteni a róluk való gondoskodást a tanácsok segélyezési programjában, a házi szociális gondozásban, és az öregek napközi otthonába történő elhelyezésben.

A Vakok Állami Intézetének keretében (1146 Bp., Május 1. út 21.) működő Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja a felnőttkorban megvakultak számára ad pótolhatatlan segítséget. A csoport szerepét Küldött Tagtársaink ismerik, de ismételten kérjük, hogy a rászoruló körében az itt folyó munkát szíveskedjenek ismertetni.

Juttatásainkat a beszámolási időszakban az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően biztosítottuk. A vakok személyi járadéka, valamint a vakok rendszeres szociális segélye az életvitel anyagi természetű hátrányait jelentékenyen könnyíti. — Segélyezésünk is a korábbi gyakorlatnak megfelelően folyt, a rászoruló száma azonban gyarapodott, és az 1983-ra előirányzott 105 ezer forint összeget már augusztus hónapban kimerítettük. Remélhető viszont, hogy a támogatáson belüli átcsoportosítás révén az azóta jelentkezett jogos igényeket ki tudjuk elégíteni.

Ezúton is tájékoztatjuk a küldötteket arról, hogy kormányzatunk a tanácsok részére biztosított segélykeretet 1982-ben jelentősen, mintegy évi 200 millió forinttal növelte. A tanácsok rászoruló tagjainkat is tudják segíteni, a megyei szervezetek tehát mindenképpen igyekezzenek elősegíteni e forrás kiaknázását is.

Vak tagjaink részére az egészségügyi miniszter 41/1964. Eü. K. 19. Eü. M. sz. utasítása értelmében a Szövetség helyi és távolsági utaztatási kedvezményt biztosít. A beszámolási időszakban — figyelembe véve az 1982. szept. elsejével végrehajtott viteldíj-emeléseket — az eredeti előirányzat az utazási kedvezmények jogos igénybevételére felhasznált össze-

gekre a fedezetet nem biztosította. Itt is támogatáson belüli átcsoportosítást kellett végrehajtani. Most is elértük azonban, hogy minden jogos igényt kielégítettünk. Remélhető, hogy az Egészségügyi Minisztérium a viteldíjnövelésekből adódó plusz kiadásainkhoz szükséges fedezetet biztosítja.

Lakásjuttatási programunkat a beszámolási időszakban is rendben lebonyolítottuk. Az 1982-ben megtartott választó Küldöttközgyűlés határozatának értelmében az évente biztosított öt lakást Budapesten 1983-tól a Lakásügyi Bizottság javaslatára a Budapesti és Pest megyei Szervezet elnöksége osztja el.

A Szövetség boglárlellel üdülőjének felújítási munkálatai 1983 elején végre elkezdődtek. A Somogyvári Építőipari Szövetkezet mint kivitelező 1984. május 31-ére a munkálatok befejezését vállalta. Kétségtelen, hogy az utóbbi hónapokban a felújítási munkákban gyorsabb előrehaladás mutatkozott, számolni kell azzal, hogy a kivitelező az eredeti határidőre a munkát nem tudja elvégezni (anyaghiányok). — Az NDK-beli és a lengyel szövetséggel érvényben levő megállapodásaink szerinti csereüdültetések természetesen szüneteltek, és azokat a következő évben is szüneteltetjük. — A SZOT változatlanul biztosította részünkre a korábban jóváhagyott 70 beutalót, ezeket felhasználtuk. — Korábban tájékoztattuk tagságunkat arról, hogy a Zalakaroson épülő 300 alapférőhelyes üdülőben férőhelyet vásároltunk, ennek alapján évente 13 kéthetes turnusba 20 éven át beutalójegyeket kapunk. Örömmel jelentjük, hogy a beszámolási időszakban, 1983-ban az új üdülőben az üdültetést megkezdték, és az időarányosan járó beutalókat erre az évré már megkaptuk. Kívánságunk ellenére egyelőre a SZOT-nál érvényesítik, hogy ezeket a beutalójegyeket is csak szakszervezeti tagok vehetik igénybe. Megkíséreljük elintézni, hogy ezt a megkötést tagjainkkal szemben a SZOT ne alkalmazza, annál is inkább, mert az üdülő-férőhely megvásárlására fordított összeg nagyobb részben Baranya és Békés megyei örökségekből származott, az örökhatározatok pedig semmilyen megkötése ilyen vonatkozásban nem volt.

Segédeszköz akció

1983-ra az 50%-os kedvezménnyel juttatott segédeszközökre 261 310,— Ft-ot irányoztunk elő. Ebből 137 500,— Ft-ot kazettás magnetofonra, illetve juttatására szántunk. A tervezett 110 helyett 72 igényt elégitettünk ki. Orsós magnetofonokra 56 400,— Ft-ból 24 db-ra vártunk jelentkezőket, de az eddigiek során 12 személy jelentkezett csak.

Sikírógépre 50 400,— Ft-ból a tervezett 30 db-ból 21-re jelentkeztek. Picht pontírógép juttatásra 49 140,— Ft-ot terveztünk. 1982-ből raktári készletként maradt 34 db gépünk, így az összesen tervezett 52 db-ból csak 18-at kellett beszerezni. Eddig 17 jelentkező igényt elégitettünk ki. A pontírógépek esetén folyamatosan ki tudjuk elégíteni a benyújtandó kérelmeket. Ebben az évben zökkenőmentesen bonyolódtak a vásárlások, valamint a vásárlási blokkok beküldése. Remélhetőleg nov. 30-ig az akciót be is tudjuk fejezni. — A Központi Elnökség mellett működő Segédeszköz Bizottság javaslata alapján elfogadta a testület, hogy 1984. jan. 1-től a kedvezményes segédeszköz akcióban való részvétel előfeltételeként a kérelmező, ill. a vele közös háztartásban élők egy főre eső jövedelmét 3300,— Ft-ig vegyük figyelembe. Remélhető, hogy ily módon az eszközöket jóval többen vehetik igénybe, éppen munkavállaló tagjaink közül.

Új segédeszköz beszerzések

Ebben az évben kezdtük el a Versa kék és az Optacon segédeszközök beszerzési ügyintézését. Mindkét segédeszköz típusból két-két db-ot szándékozunk vásárolni, egy-egy db-ot a szövetségi tisztviselők részére, továbbá egyet-egyét a „fordítói munkaközösség” vak munkatársainak. A szükséges valutát az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság, a forint fedezetet pedig az Állami Fejlesztési Bank biztosítja.

A segédeszköz ellátás vonatkozásában folytattuk a kiképzett vakvezető kutyák átadását. A beszámolási időszakban 15 kiképzett kutyát adtunk át a kérelmezőknek. — Kísérletképpen megkezdtuk kölyökkutyáknak nevelőgazdákhoz történő kihelyezését. A 11 kihelyezett ku-

tyából 4 elpusztult vagy elveszett, 7 pedig a gazdáknál van. Ugyancsak a beszámolási időszakban kíséreltük meg a saját tenyésztés megkezdését. Egy német juhász szuka 9 kölykéből hatot sikerült felnevelni. — A Kutya-képző Iskolánál ez év márciusában előfordult tüzesetből származó kár egy részét az Állami Biztosító Szövetségünknek megtérítette.

VI. KULTURÁLIS ÉS SPORTMUNKA

1. Tájékoztató a Szövetség kultúrtevékenységéről

A kulturális munka a korábbi évek gyakorlatának megfelelően folyt a beszámolási időszakban is. Ismételten hangsúlyozzuk, hogy a tagság körében változatlanul propagálni kell az öntevékeny kulturális munka szépségét, értékét. A Budapesten és vidéken működő kulturális csoportok száma a beszámolási időszakban 17. Sajnálatos, hogy ismételt csökkenésről adhatunk számot, minthogy a megelőző időszakban 19 kulturális csoportunk működött. Csökkent az aktívák száma is, 260-ról 211-re. Budapesten és vidéken működő együtteseink tevékenységéről lényegében a korábbi tájékoztatóknak megfelelően adhatunk számot. — A Homérosz Kórusnál Peskó György karnagy lemondott, 1983. szeptemberétől az énekkart Varró Attila tagtárs, a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthonának zenetanára vezeti. Örvendetes, hogy néhány korábban kivált tag az együttesbe visszatért, a létszám azonban így is mindössze 24 fő. Nagyon fontos volna új tagok felvétele. A Kórus szeptember elejétől folyamatosan próbál, új műveket is tanulnak, szereplésre egyelőre még nem vállalkoztak, remélhető, hogy rövidesen ismét közönség elé állnak. — A Zenekar számos vidéki és helyi szereplést vállalt. Műsorukat hangszeres és énekes szólisták, valamint versmondók színesítették.

— A Pasztorek Színjátszó Csoportnál foglalkoztatott korrepetitor ez év szeptemberétől a munkát nem vállalta. Az együttes szereplései a beszámolási időszakban is eredményesek voltak, de inkább házi fellépéseket tudtak

vállalni. — A Landini Együtteshez felvett korrepetítortól az együttes megvált, részükre új korrepetitor beállítása mindenképpen szükséges. Sok szereplésük volt a fővárosban és vidéken egyaránt. Hangszerállományuk fejlesztését tervezzük.

Megtartottuk versenyeinket és lebonyolítottuk a pályázati kiírások alapján beérkezett irodalmi művek elbírálását. Sikeres volt a „Kodály Zoltán műveltségi verseny”. — A korábbi évekhez képest nagyobb érdeklődést hozott a braille írás-olvasás verseny is. Örvendetes, hogy az általános iskola tanulói közül is többen részt vettek ezen a versenyen.

— A szavalóversenyt komoly érdeklődés mellett bonyolítottuk le. — Az irodalmi pályázat kiírásánál prózai és verspályázatot hirdettünk. A beérkezett legjobb írásokat az Irodalmi Értesítőben folyamatosan közöltük. A Vakok Világában mind a versenyekről, mind a pályázat eredményeiről olvasóinkat tájékoztattuk.

Az egyes megyei szervezeteknél működő kultúrcsoportok számát a következő felsorolás mutatja:

Baranya megye 0, Bács-Kiskun megye 0, Békés megye 1, Borsod megye 1, Bp. és Pest megye 5, Csongrád megye 2, Fejér megye 0, Győr-Sopron megye 1, Hajdú-Bihar megye 1, Heves megye 1, Komárom megye 0, Nógrád megye 0, Somogy megye 2, Szabolcs-Szatmár megye 1, Szolnok megye 1, Tolna megye 1, Vas megye 0, Veszprém megye 0, Zala megye 0.

2. Kulturális szolgáltatásaink

A braille-nyomdában végzett tevékenységről az alábbi tájékoztatást adjuk.

Braille-nyomdánk a beszámolási időszakban viszonylag jó körülmények között végezhetette munkáját. Anyagellátásunk — bár még mindig csak mennyiségileg — zavartalan volt. Zömében elavult, korszerűtlen gépeink — kisebb üzemzavaroktól eltekintve — szintén nem okoztak jelentősebb fennakadást, s ezt elsősorban a kiváló szakmai felkészültségű karbantartónk áldozatos munkájának köszönhetjük.

Mindezen viszonylag kedvező körülményeket

jól mutatják elért eredményeink is, melyekre néhány jellemző adattal utalunk.

Nyomdánk a beszámolási időszak során 136 kiadványt jelentetett meg, mintegy 57 800 füzet, ill. kötet formájában. Természetesen ennek túlnyomó többségét ezúttal is a hat rendszeresen megjelenő, nagyjából változatlan példányszámú folyóirat tette ki. Megemlítjük, hogy bár a beszámolási időszakot jelentős késésekkel kezdtük, azt sikerült már az első negyedév során leküzdenünk, s ezt követően határidőcsúszásokról nem beszélhetünk. Ez nem lebecsülendő eredmény, különösen akkor nem, ha figyelembe vesszük, hogy folyóirataink az elmúlt évek átlagához képest terjedelmükben is jelentősen növekedtek, a füzetszám gyarapodott.

Örömmel mondjuk el, hogy központi braille-könyvtárunk, az árueladás és a különböző szakcsoportok részére átadott 11 művön kívül (1020 füzet és 360 kötet) mintegy 16 új, első kiadású művet jelentettünk meg, ami igen nagy előrelépés az elmúlt évek gyakorlatához képest. Ezen új művek közül érdekes vagy jelentős voltak miatt külön is érdemes néhányat megemlíteni.

Először fordult elő a nyomda történetében színlap előállítás, melyet a szolnoki Szigligeti Színház kérésére készítettünk el, 1500 példányban. Kiadtuk az 1983-as évre a kisméretű naptárt, mellyel — ha kissé megkésve is — tagságunk egyik régi kívánságát sikerült teljesítenünk. Szólnunk kell természetesen a végre elkészült hétkötetes József Attila Őszi Versei c. műről, mely ugyan jelenleg még a kötetes formában van, de remélhetőleg most már igen rövid időn belül megvásárolható és kikölcsönözhető lesz, csakúgy, mint a két kötetes „Mit tegyünk, hogy életük teljesebb legyen” (útmutató látásérült gyermekek szüleinek) c. értékes kiadvány. Köztudott, hogy ez évben Budapesten rendezték meg a vak eszperantisták világkongresszusát, mely alkalmából — igen rövid átfutási idő alatt — kiadtuk Petőfi Sándor: János vitéz c. elbeszélő költeményét, eszperantó nyelven, valamint közreadtuk a kongresszusi tájékoztató füzetet is, természetesen szintén eszperantó nyelven.

Számos egyéb kiadvány mellett (beszámoló, működési szabályzat, alapszabály-tervezet, jog-tankönyv stb.) ezek voltak a jelentősebb munkáink, melyek most első ízben jelentek meg, és persze meg kell említeni, hogy az elmúlt évben elkezdett nagyobb lélegzetű mű, Illyés Gyula: Szemelt Szőlő c. válogatott versesket tartalmazó kötetének átírása is befejeződött és valószínűleg még ebben az évben kötetkész állapotba kerül. Jó eredményeinket a felhasznált alapanyagok mennyisége is jól tükrözi: levlapkartonból az átlagosnál mintegy 30 000-rel többet — 579 133 darabot, klisélemezből az átlagosnál közel 1000-rel többet — 3445 darabot használtunk fel.

Kimagasló eredményeink ellenére sem feledkezhetünk meg arról, hogy jelenlegi termelésünknek csak a szinten tartásának is, főként pedig a jelentősebb fejlődésének, előrelépésének záloga egy komoly műszaki fejlesztés. Bízunk abban, hogy a közismerten nehéz gazdasági helyzet ellenére ez mielőbb bekövetkezik. Addig is mindent megteszünk, hogy tagságunk igényeit lehetőségeink szerint mind teljesebben kielégítsük.

A *hangoskönyvfelvevő stúdióban* végzett munkáról az alábbi rövid tájékoztatást adjuk.

<i>Anyagszalag:</i>	1344 óra/97 mű
<i>Rádiójáték:</i>	+ 107 óra/36 mű
<i>Kazettás másolás:</i>	4446 óra/276 mű/3 pl.
<i>Batthyány tér:</i>	+ 2200 kazetta
<i>Szalagos másolás:</i>	713 óra/55 mű/3 pl.

Szalagos és kazettás javítás a könyvtár részére folyamatosan.

A *hangoskönyvtár* állományáról és forgalmáról az alábbi tájékoztatást közöljük:

Olvasók száma: 839 fő

Könyvtári állomány:

	Mű	Tekercs
Orsós szépirodalmi művek:	705	29 214
MRT által felvett művek:	91	430
Tananyag:	114	2 879
Összesen:	910	32 523

	Mű	Kazetta
Kazettás szépirodalmi művek:	539	27 333
MRT által felvett művek:	105	784
Zenei művek:	61	186
Tananyag:	59	1 766
Újra másolás:	91	1 799
Összesen:	855	31 867

Állomány gyarapodás 1982. okt. 1-től 1983. szept. 30-ig.

51 orsós mű	1 992 tekercs
279 kazettás mű	11 506 kazetta

Olvasók száma 3745 fő, elvittek 34 543 tekercset és 79 045 kazettát; ebből vidékre 1241 csomag ment el, 6741 tekercs és 20 105 kazetta.

A *braille könyvtár* állományáról és forgalmáról a következő tájékoztatást adjuk.

<i>Olvasók száma:</i>	657 fő
<i>Állomány:</i>	1 398 mű 10 578 kötet

Állománygyarapodás 1982. okt. 1-től 1983. szeptember 30-ig:

18 mű	244 kötet
-------	-----------

Selejtezés a fent említett időszakban:
500 kötet

Könyvtári forgalom a fent említett időszakban:

4 751 olvasó	11 503 kötet
2 315 csomag	4 758 kötet

Az 1981—82-ben a Könyvtár és Módszertani Központtal felvett kapcsolatunk eredményeképpen megkeresett bennünket a veszprémi Oktatástechnikai Központ, s felajánlotta, hogy saját stúdiójukban a megyei könyvtárak részére hangoskönyveket állítanak elő. Az Oktatástechnikai Központtal való tárgyalásaink köszönhető, hogy 1983-ban az első tíz művet átadtuk átmásolásra, a megyei könyvtárak részére. A Könyvtár- és Módszertani Központ pedig vállalta, hogy külön kiadványban rendszeres tájékoztatást nyújt a megyei könyvtáraknak az Oktatástechnikai Központ által átmásolt hangoskönyvekről. A Könyvtár- és Módszertani Központ távlati terve az is, hogy

a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége hangoskönyvtárának hanganyagát a szociális intézményekben biblioterápiai célokra is felhasználják. Ezzel kapcsolatos kísérletek az Országos Ideg- és Elmegyógyintézetben már elkezdődtek.

1983-ban segítséget nyújtottunk a nyíregyházi Megyei Könyvtárnak a tulajdonukban lévő hangoskönyvek kölcsönzésének megindításában.

Ebben az évben keresett meg bennünket a váci Városi Könyvtár vezetője, mert könyvtárában a területéhez tartozó vakok részére hangoskönyvtárat akar létesíteni.

Felvettük a kapcsolatot a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 7. sz. könyvtárával, dolgozói a vak tagok részére zenei anyagot biztosítanak házhozszállítva, ezt közöltük a VV-ben is.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1. sz. Főkönyvtára közel 1 esztendeje rendszeresen házhozszállítja tagjaink részére az igényelt hangoskönyveket. Az 1. sz. Főkönyvtárral sikerült olyan jó kapcsolatot kiépíteni, hogy mind a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége, mind a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár rendezvényeire kölcsönösen meghívjuk egymást. Könyvtáraink részére pedig biztosítják soron kívül a másoláshoz szükséges könyveket.

3. Sporttevékenység

A Wesselényi Sportkör tagjai a beszámolási időszakban az alábbi fontosabb hazai és nemzetközi eredményeket érték el.

Atlétika

Augusztus végén nagyszabású versenyre került sor Budapesten magyar, lengyel és NDK sportolók részvételével. Első helyen az NDK végzett 232 ponttal, második Magyarország 215,5 pont, harmadik Lengyelország 147,5 pont.

— Az év legjelentősebb atlétikai eseménye az október elején Várnában rendezett III. Atlétikai Európa Bajnokság volt. Versenyzőink 3 arany-, 1 ezüst- és 1 bronzéremmel tértek

haza. A résztvevő 22 ország hivatalos éremtáblázatán Magyarország a 8. helyet foglalta el. — Rendeztünk továbbá házi és felmérő versenyeket a két említett nagyobb verseny előtt.

Goal-Ball

Május 10—15. között került sor Dániában az I. Goal-Ball Európa Bajnokságra 12 ország csapatának részvételével. A rendkívül komplikált, az általánostól eltérő lebonyolítás hátrányos helyzetbe hozta csapatunkat, annak ellenére, hogy a selejtezők során csoportjában győztes lett. Végül is a 7—8. helyért mérkőzhetett Belgiummal, 2:0-ra nyert és így került a 7. helyre. A csapat — képességei és reális lebonyolítás mellett — feltétlenül előkelőbb helyet érdemelt volna.

— A Pannónia Kupát Szabadka csapata nyerte, a magyar válogatott 2., az Interkozmosz 3.

Roll-Ball

A csörgőlabda ötös felállású változatában ebben az évben is jól szerepeltek csapataink. A Prága Kupát (hat csapat versenyében) a magyar válogatott nyerte; a Lőcse Kupát az Interkozmosz (hat csapat közül), a Budapest Kupát szintén az Interkozmosz (hat csapatból) nyerte.

Sakk

A múlt év végén lebonyolított házi bajnokságot Rév Miklós nyerte. — A bulgáriai nemzetközi egyéni versenyen 20 résztvevő közül Nemes György a 12. helyen végzett. — A múlt évi Budapest II. osztályú csapatbajnokságban első csapatunk 4. lett a 12 résztvevő csapat közül. — Az eszéki „Elan” sakk-kör jubileumi csapatversenyén válogatottunk az utolsó, 6. helyen végzett.

— A Zichó József Emlékverseny végeredménye: 1. Bulgária, 2. Eszék, 3. Budapest I., 4. Lőcse, 5. Ausztria, 6. Budapest II. csapata. — Az NDK-ban megrendezett II. Interkupa

csapatverseny végeredménye: 1. NDK, 2. Magyarország, 3. Románia, 4. Lengyelország, 5. Bulgária, 6. Csehszlovákia csapata.

Turisztika

A közel 100 fős szakosztály ebben az évadban is eseménydús programot bonyolított le. Aggtelek—Krasznahorka, Balatonfelvidék (3 naposak), Bugac, Pilisi Parkerdő (1 napos) túrák, hogy csak a legfontosabbakat említsük. Nagy látogatottságnak örvend a Nemzeti Múzeum előadássorozata. Kb. 80-an voltak a reneszánsz kiállításon. — Gyalogtúráik során a környékbeli helyeket keresik fel.

VII. FELVILÁGOSÍTÓ ÉS PROPAGANDA MUNKA

1. Tudományos, ismeretterjesztő tevékenység

— Márciusban, a MAGYE és a VGYOSZ közös szervezésében székházunkban a külső és belső propaganda munka jelentőségéről tudományos ülést rendeztünk.

— A foglalkozási rehabilitáció időszerű kérdései a látássérültek foglalkoztatásában — címmel, kerekasztal értekezletet szerveztünk és bonyolítottunk le 1983. máj. 23-án. Ez alkalomból tájékoztatóval egybekötött segédeszköz bemutatót is tartottunk — a korábban már bemutatott — osztrák E. Rath cég eszközeiből.

— Munkatársaink részt vettek a Mozgássérültek Egyesületeinek Országos Szövetsége szervezésében, Gödöllőn megtartott tudományos tanácskozáson.

— Októberben két munkatársunk részt vett — Gerdelics Ferenc előadást is tartott — a Magyar Rehabilitációs Társaság harkányi vándorgyűlésén.

— A Bárcai Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola „Szociális szervező” szakos, 4. éves hallgatói részére ápr. 20-án székházunkban tájékoztatót adtunk. A tájékoztatóval egybekötött segédeszköz kiállítást, valamint a „Hogyan látják a látók a vakokat” c. fotókiállítást is tartottunk. Levetítettük a Rokkantak Nemzetközi Éve alkalmából készült filmeket is.

— A „Hogyan látják a látók a vakokat” c. fotókiállítást október hónapban Mezőkövesden mutatták be.

— A Rokkantak Nemzetközi Éve alkalmából készített amatőrfilm copiónkát a „Fehér Bot Nemzetközi Napja” alkalmából Nyíregyházán, valamint Mezőkövesden vetítették le.

— Vakügyi programok tervszerű beiktatása érdekében — Daru Geróné elvtársnő révén — együttműködésünk az MTV Pécsi Körzeti Stúdiójának munkatársaival. Daru elvtársnő szeptemberben interjút adott a „Sorstársak” műsor részére.

— A „Fehér Bot Nemzetközi Napja” alkalmából nagyszabású rendezvénysorozatot bonyolítottunk le.

1. Füzetblokkokat adattunk ki.

2. Okt. 10-én sajtótájékoztatót tartottunk székházunkban, szövetségünk tevékenységéről, működéséről, a tagság felé irányuló feladatainkról.

3. Okt. 14-én megnyitottuk a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona tanulóinak munkáiból, alkotásaiból készült kiállítást; a VGYOSZ és a MAGYE közös szervezésében.

4. Okt. 17-ére tudományos ülést szerveztünk, melyen a vakok integrációja problémakörben előadások hangzottak el, a meghívott társadalmi szervek, vállalatok és vakügyi képviselők részére. Ez alkalomból történt a tiszteletbeli tagok fogadása, az új tagok felvétele.

2. Propaganda munka, kiadványok

— Terítettük az 1983. januárjában megjelent „vakvezető kutyás” kártyanaptárt. Elsősorban a társadalmi erők részére, valamint társadalmi kapcsolataink, társszövetségek képviselőinek. A terítési munkálatokban megyei szervezeteink is részt vállaltak.

— Az „Ismerjük meg, segítsük Őket” c. kiadvány angol és orosz nyelvű változatát a külföldi szövetségek, vakügyi intézmények részére megküldtük.

— A „Fehér Bot Nemzetközi Napja” alkalmából kiadott — szövetségünk tevékenységét

propagáló — füzetblokkokat megyei szervezeteink részére, valamint a társadalmi aktivisták, brigádok és munkakapcsolataink, társszövetségek részére küldtük.

— A „Vakok jogai és kötelességei” c. kiadvány a beszámolási időszakban bekövetkezett jogszabály változás, ill. módosítás miatt nem készült el.

3. Vakok Világa

A lap tartalmi és formai színvonala tovább emelkedett. A síkírású kiadványhoz ebben az évben is folyamatosan készítettünk grafikákat, a cikkekhez fotókat. 1983-ban a lap megjelenési időpontjai általában a tárgyhóban történtek az előző évek negatív tapasztalatai ellenére.

4. Nyilvántartások

— Folyamatosan nyilvántartjuk a kiskorú személyi járadékosokat. Kapcsolatot tartunk a Vakok Általános Iskolája és Nevelőotthona Vizsgáló Állomásával, utazó tanáraival; a gyermekek látogatása, beiskolázása érdekében.

— A „Csökkentlátók nyilvántartási lapja” továbbra is csak két budapesti kórházból (Weil Emil, János kórház) érkezik, Ebből az adattárból kigyűjtjük az elemi rehabilitációra javasoltakat, a névjegyzéket továbbítjuk a Vakok Állami Intézete Elemi Rehabilitációs Csoportjához. Külön nyilvántartást vezetünk ebből az anyagból a kiskorúakról, akiknek szüleit levélben megkeressük, kiadványainkkal segítjük gyermekük nevelését, a szülőket tájékoztatjuk a szövetségünkben működő munkaközösségről.

5. Kapcsolattartás a társadalmi erővel

A Magyar Vöröskereszt a beszámolási időszakban együttműködési megállapodás kidolgozását kezdeményezte a súlyosan fogyatékosok részére létrehozott szövetségekkel. A megállapodás-tervezet több tárgyalás eredményeként elkészült, aláírása a közeljövőben megtörténik.

Évek óta folyamatos segítséget kapunk:

— A Magyar Rádió Kossuth Szocialista Brigádjától;

— a Magyar Néphadsereg csepeli Építők Alakulatától;

— a Mechanikai Labor munkatársaitól.

1983-ban először keresték meg szövetségünket a Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézetének munkatársai, akik dombornyomatú térképeket készítenek tagságunk részére. Először az ország főbb vasút- és útvonalainak dombornyomatát készítették el. Most készült a budapesti aluljárók domború térképe, melynek első példányait — tanulmányozásra — megkaptuk.

— Adományszámlánkra az év folyamán is sok egyszeri felajánlási összeg érkezett be. Több alkalommal is kaptunk anyagi támogatást a Siófoki Körzeti Csoport részére a siófoki Plébánia Hivataltól. A beérkezett adományokat minden alkalommal megköszöntük.

Társadalmi munkásainkkal jó és rendszeres a kapcsolattartás; rendezvényeinkre meghívjuk őket, propaganda tevékenységünknek ők is részesei. Különösen jó a kapcsolat a Magyar Rádió Kossuth Szocialista Brigádjával, ebben az évben szövetségi dolgozók látogattak el a Rádióba február hónapban, ahol a baráti összejöveteleken kívül igen értékes láttnivalókkal is gazdagodtak.

VIII. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

1983 júniusában az olaszországi Triesztben rendezett segédeszköz bemutatón szövetségünk kéttagú delegációval képviseltette magát, Daru Geróné hivatalvezető helyettes, valamint Pinczki György, a Szövetség Budapesti és Pest megyei Szervezete titkárának személyében. A kiállítási tapasztalatokról a Vakok Világában cikket jelentettünk meg.

A Siket vakokkal foglalkozó III. Nemzetközi Konferenciát Bahreinben rendezték meg, ez év novemberében. A konferencián ugyancsak kéttagú delegáció vett részt, dr. Bódi István főtitkár és dr. Csocsán Lászlóné főiskolai docens személyében. A konferenciáról a Vakok Világában rövidesen cikket jelentetünk meg.

1984-re számos nemzetközi programban való részvételünket tervezzük. Kiemelkedő ezek

közül a vakügyi folyóiratok főszerkesztőinek Magyarországon rendezendő konferenciája. Ezt előreláthatólag 1984 augusztusában bonyolítjuk le.

Kedves Küldött Tagtársak!

A testület beszámolóját szándékunk szerint főként az új események, tények ismertetésével kívántuk közreadni. A korábbi beszámolóktól eltérően ezért is kevesebb például az egyes feladatokra költött pénzüsszegek megjelölése. Reméljük, valós képet tudunk nyújtani a

Központi Elnökség és a Szövetség fő tevékenységeiről.

Kérjük a Küldött Tagtársakat, hogy a beszámolót gondosan szíveskedjenek tanulmányozni, és javaslataikkal a Küldöttközgyűlés munkáját tegyék minél eredményesebbé.

Budapest, 1983. október—november

A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Központi Elnöksége

Ünnepi hangverseny budapesti székházunkban

Zenekarunk és szolistái ünnepi hangversenyt adtak szövetségünk nagy előadótermében november 19-én, szombaton. A hangversenynek az volt az apropója, hogy társadalmi munkájuk elismeréseként két zenekari tagnak, Hajdú Józsefnek 30 éves és Kirner Gusztávnak 25 éves zenekari munkásságáért a művelődési miniszter a Szocialista Kultúráért kitüntetés adományozta. A magas elismeréseket Kormos Sándor, a Művelődési Minisztérium főosztályvezetője nyújtotta át. Ezt az alkalmat ragadta meg a zenekar, hogy felvegye Berindán László volt zenetanár nevét. A névválasztás azért is szerencsés, mert Berindán tanár úr egész életét a vakok zenei nevelésének áldozta. Sokoldalúságát sohasem öncélúan, hanem mindig közösségi eredmények felmutatására hasznosította. Így többek között zenekart is alakított és azok a zenekari tagok, akik ma is az együttesben játszanak, mind nála kezdtek hangszert tanulni. Az ő áldozatos munkájának gyümölcse mai eredményességünk is. Hitt a zenében, elmélyült és megingathatatlan volt. Mindig azt tanította, hogy a zene egy közös nagy világ-

nyelv, melyen a szerzők kifejezik magukat, a hallgatók pedig bárhol is szólal meg a világon egy-egy szerzemény, az előadó (mint tolmács) segítségével pontosan érzi a mondandót.

A zenekar tehát méltán választotta mesterének, példaképének nevét. Azonban a név kötelez és az eddigi igyekezet koronát követel. Ez a hangverseny is egyik ékköve volt a korona díszjeinek. Igyekezett, felelősségtudat, bizonyítás és a közönség újra meghódítása volt a jellemzője ennek a műsornak. A próbákon való gyakorlás, az összeszokottság az előbb említett jellemzőket ezen a hangversenyen szépen érzékeltette. A mindig gondos, igényes és az érzelmekre ható műsor most is elérte célját. Szinte minden számukat nagy tetszéssel fogadta a közönség.

A két kitüntetett mellett e zenét szerető, a fáradságot nem ismerő tagok igyekeztek egy estére feledtetni a külvilág súlyos gondjait, ami a kétórányi időtartamra azt gondolom, sikerült is.

Zsolnay Ágoston karnagy munkáját dicséri, hogy az előadott művek a legigényesebb zeneértőket és

kedvelőket is kielégítették. A karnagy kiválóan ért a tagok nyelvén, olvas lelkivilágukban és mindig olyan műveket vesz elő, amelyek a képességeket nem haladják meg, szívesen és kedvvel tanulják.

Műsoruk most is a klasszikus zenétől a verbunkos muzsikáig terjedt. A zenekar programjában mindig kiváló nyújtó Barna Mária, aki szintén a Szocialista Kultúráért kitüntetés birtokosa, most is maradandó élményt nyújtott. Kivételesen szép kiművelt hangját csodálhattuk és gyönyörködhettünk benne.

Móra Ferenc A hegedű című versét dr. Bódi István mondta el, aki remek szövegmondásáról és nagyon szép orgánumaról ismert és ezt a tehetségét érzelmdús kifejezéssel is párosította.

Köteles György volt a másik énekes közreműködő, aki ezúttal egy áriát énekelt Verdi Traviatájából. Aki őt ismeri és hallotta már énekelni megállapíthatja, hogy hangja egyre kulturáltabb és előadókészsége egyre kifejezőbb. Szép tiszta éneklésével kellemes színfoltja volt a hangversenynek. Varga Pál e műsorban olasz dalokat énekelt. A

dalok nagyon közismertek, ezért is hárult rá nagy felelősség, hiszen úgymond, ezeket mindenki fütyüli. A zenekar jól alkalmazkodott hozzá a kísérettel és így nagy biztonsággal adhatta elő dalait. Megfázása ellenére is élvezetes volt produkciója.

Erhartné dr. Molnár Katalin elé nagy feladatot tűztek a műsor összeállítói, hiszen Illyés Gyula Bartók című versét kérték tőle. A nagyon bonyolult mondandójú verset lendületesen, kitűnő ráérzéssel, és hallatlan szuggesztivitással mondta el.

A műsorban még Németh Tamás zongoraművész működött közre, aki **Liszt Erdőszongás** című művét és Debussy Két arabeszkjét szólaltatta meg. Előadásmódját a hallatlan pontos ritmus, a biztonságos technika, és a művek kitűnő értelmezése jellemezte. Németh Tamást vállalkozásáért köszönet illeti a zenekar, a szövegek és a közönség részéről.

E pár sorral korántsem akartam kritikát mondani az est programjáról, inkább csak szerettem volna tudósítani azokat, akik nem vehettek részt a hangversenyen.

Úgy gondolom együtteseinknek meg kell kísérelniük a jövőben is ilyen estét adni és akkor talán a tagság is és a muzsikát kedvelők tágabb közönsége is örömmel jön színházunk rendezvényeire.

A jó zenei alappal rendelkező együttes fejlődését azzal is kívánjuk a jövőben segíteni, hogy mint az énekkarnál a hangképző alkalmazása támogatja a karnagy munkáját, itt egy vonós oktatót alkalmazunk korrepetitornak.

Remélem még sokszor lesz szerencsém ilyen műsorokat vezetni. Bízom a zenekar továbbfejlődésében és abban, hogy a tagság még nagyobb érdeklődéssel várja a következő alkalmakat.

Az eseményről stúdióink hangfelvételt készített. Az est műsora rövidesen kölcsonőzhető a hangoskönyvtárban.

Pivtvczki György

LUKÁCS SÁNDOR

Beszámoló szövetségünk Zenei Szakosztályának pop-rock versenyéről

1983. november 20-án szépszámbú közönség előtt megrendeztük a táncdalversenyt. A vetélkedőre mindössze hét nevezés érkezett. Egy vidékről és hat a fővárosból. Hiba volt korhatárt megjelölni, hiszen a vezető popsztárok (Szörényi, Zorán stb.) már a negyedik X-et is elhagyták. Ha egy 40 éves kollega úgy érzi, hogy ő tud és szeret rockot énekelni, jöjjön csak, színebb lesz a paletta.

Fél tizenegykor elfoglalta helyét a háromtagú zsűri, melynek elnöke Illés Rudolf, két tagja Nagy Árpád és e tudósítás szerzője volt.

Először Lohonyi Edit szép, stílusos éneklését tapsolhatta meg a hallgatóság. Egy dalt adott elő, de

az már elég is volt a győzelemhez.

Második helyen végzett megosztva az egyetlen vidéki versenyző, Buczkó András és Farkas Péter. Buczkó András kísérői sokkal kevesebb hibát csináltak, mint az évek óta együtt játszó Glóbusz zenekar, akik Farkas Pétert kísérték. A Glóbusz zenekar kicsit rosszabb napot fogott ki, önálló produkciója sem sikerült egészen, ahogyan azt az együttes tagjai szerették volna. A harmadik díjat nyerték el. Kiadott még a zsűri egy különdíjat is, mellyel az Y együttes munkáját jutalmazta.

Végül csak annyit, várjuk a következő versenyt több indulóval és magasabb színvonallal.

LAK ISTVÁN

Szlovákiai népiegyüttes Budapesten

1983. december 3-án este az ipolyvarbói dalosok szerepeltek szövetségünk színházában. A XIV. kerületi Hazafias Népfront keretében működő Népművészeti Baráti Kör vendégeként színházunk nagy kultúrtermében tartotta műsorát a palóc dalos együttes.

A dalok, jelenetek elhangzása előtt Halász Péter, a Honismeret című folyóirat szerkesztője mondott bevezetőt. Beszélt a palóckról, Ipolyvarbóról és a vendégszereplő együttesről. A palóccok egy török eredetű népből (kun-kabar törzsből) származnak. Az évszázadok folyamán az idegen eredetű nép teljesen elmagyarosodott. A palóc név első említése a XVII. században fordul elő az írásos emlékekben. A palóc népcsoport az utóbbi századokban soha nem látott nő-

vekedésnek indult. Az 1700-as évek végén még csak 11 falut neveztek palócnak Heves és Borsod megye határán, Belpátfalva környékén. Mikszáth Kálmán is növelte a palócság határait, írásaiban szülőföldje környékét is hozzákapcsolta a népcsoporthoz. Malonyay Dezső (1866—1916) író, művészettörténész a századfordulón már egész Hont, Nógrád, Heves, Gömör és Borsod megye népének magyar nyelvű lakosságát palócnak nevezi. Tulajdonképpen ezt az említett területet tekintik palócnak a jelenlegi néprajzkutatók is. Tehát a Palócföld északon a szlovák nyelvterületig, keleten a Hernádig, délen az Alföld pereméig, nyugaton a Vág folyóig terjed. A régi palóc népcsoport főként földműveléssel, pásztorkodással foglalkozó, egyszerű,

becsület, ügyes emberekből tevődött össze.

A képzeletbeli Palócföldnek a közepén az Ipoly folyó jobb partján Balassagyarmattól nem messze, Órhalom községgel szemben a határ szlovákiai oldalán található Ipolyvarbó. Ennek a kis községnek a népi együttese mutatta be művészetét budapesti közönségünknek. A lelkes együttes, mint a palócság képviselője, hiven őrzi és ápolja a népcsoport hagyományait, tájnyelvi beszédét, dalait, szokásait, népviseletét.

Az Ipolyvarbói asszonykórus 1974-ben alakult, vezetője Urbán Aladár tanár. A dalos kedvű asszonyokhoz később a férfiak is csatlakoztak, az együttes létszáma 30 és 50 között váltakozik. Munkájuk egyedüli hajtóereje a lelkesedés és az a tudat, hogy a kisebbségi sorsban élő közösségnek különös feladata a hagyományok ápolása és továbbadása. A csoport irányítója Urbán Aladár egyben a CSEMADOK helybeli vezetője is, aki a falu által megőrzött népi hagyományokat az együttes tagjaival öntevékenyen dolgozza fel. Az összegyűjtött anyag műsorra szerkesztve az irányító tanár tanítja be. A tízéves múlttal rendelkező ipolyvarbói dalosok

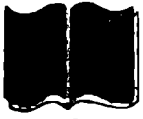
szép sikereket értek el a szlovákiai magyar hagyományörző csoportok sokasága között. A megalakulás évében Gyüre Jánosné Fajcsik Ilna első lett Pozsonyban a Tavaszi szél elnevezésű népdalverseny országos döntőjében. Ezen a versenyen az együttes minden esztendőben eredményesen szerepel. Többször is résztvettek a zselizi fesztiválon. Szerepeltek már Gombaszögön is az országos dal- és táncünnepségen. Ezen kívül más rendezvényeken is megjelennek. A különböző találkozók, versenyeken többször is értek el előkelő helyezést, komoly eredmények ezek, hiszen Ipolyvarbó csak néhány száz lelket számláló település. Többször szerepeltek már hazánkban is. 1981-ben Balassagyarmaton, majd Hollókőn a Palóc Szóttos nevű találkozón.

Legutóbb budapesti székházunkban is igen szép sikerrel szerepeltek. Műsorukban a legszebb palóc paraszti hagyományok közé tartozó lakodalmast, majd a tollfosztó hangulatos munkáját idézték elénk. Az est első felében a szöveges részek között sok-sok szépen énekelt népdal hangzott el, nemcsak tiszta

énekléssel, hanem kitűnően érthető szövegmondással is. E részek legszébb jelenete a menyasszonybúcsúztató volt, melynek ősi dallamaiból kicsendült az elválás, a búcsúzás minden bánata, fájdalma. A műsor második felében egy csodálatosan előadott szomorú dal, „Falu végén áll egy kis ház magában...” és egy ballada, „Mónár Terka esete” ragadta magával a lelkes közönséget. Nagy élvezettel hallgattuk az ízes, szép palóc beszédet. Szívet-lelket gyönyörködtető látványt nyújtottak a hagyományos lakodalmi, ünnepi palóc ruhák, díszes főkötők. Csodálatos népviseletük ruháit az együttes tagjai a hagyományoknak megfelelően maguk készítik el, nem is csekély anyagi ráfordítással.

A jelenlevők számára ünnep volt az a tél elejei szombat este. Ipolyvarbói vendégeink felidéztek előttünk a régi falusi élethez tartozó szép szokásokat. Ezúton is köszönet illeti a vendégszereplőket és a szervezőket e felejthetetlen előadásért.

A fotókat Hajdú Demeter készítette

CSIKÓS ZSUZSA

VAK KÖLTŐK VERSEI

Felismerés

Mint kenyér fehér húsába a kés,
 úgy hasít belém a felismerés:
 elmúlt egy év megint. Józanságom
 leint, hogy nem szabad számolni így
 éveket! Múló idő ne fessen
 rémeket, hisz' az ősz is szép lehet.
 Mint földekre a novemberi dér,
 a hajamba is úgy vegyül fehér,
 s mint késő őszi nap — nehezen
 virrad — és már csak fénye van,
 de nem
 hevít, itt ég még a tűz, de már nem
 melegít, az idő józanságra int.

Mint kenyér fehér húsába a kés,
 úgy hasít belém a felismerés:
 Nem várt! Ifjúságom tág tere
 színhelye lett a sok-sok kudarcnak,
 s a harcnak ma sincs vége még!
 Mint kenyér fehér húsába a kés,
 úgy hasít belém a felismerés:
 még mennyit nem tettem, mit
 megtenni
 akartam! Életem — mit ajándékba
 kaptam — nemes dolgokra
 használtam-e

fel? Mert tartozom ennyivel.
 Csak állok zavartan, és...
 belém hasít a felismerés:
 egyenlegem tartozik, nem követel.
 Sok van még mit tenni kell.
 Nem lehet
 úgy menni el, hogy mit alkotunk
 ne legyen teljes és egész.
 És fáj, egyre fáj a felismerés:
 az időnk, bizony kevés...
 kevés...!

BBARANYINÉ MIKS MÁRIA

VAK SZERZŐK ELBESZÉLÉSEI

Szökéseim

(Az 1981. évi Irodalmi Pályázaton dicséretben részesült.)

Zuhanok. Egész testem görcsbe rándul, ré-
 múlt kiáltásom keserű nyállá szelídül a szám-
 ban. Jobb kezem elindul. Óvatosan araszolok
 izzadt ujjaimmal, a paplan gyűrődései késlel-
 tetik a felismerést, hogy nincs mellettem.

A szoba árnyai hatalmas szörnyekké nőnek
 körülöttem, valamelyik sötét zúgból rámvicso-
 rog a félelem. Kezemet a szemem elé kapom.
 Megfagy alattam a lepedő, ahogy bénán ráne-
 hezedem, de ha megmoccannék, porcikákra tör-
 nének merev tagjaim. Lélegzetem bennszorul,
 iszonyúan feszíti mellkasomat. Fülemben fel-
 erősödik a csend.

Ma éjjel sem jött haza.

Megint zuhanok. Az ablakon halk, ütemes
 koppanások riasztanak fel öntudatlanságomból.
 Kopp-kopp-kopp-kopp... Átrepülök a búto-
 rok fölött. Kopp... kopp... Belegabalyodom
 a függönybe. Az esőszag végképp kijózanít.
 Egyedül vagyok.

A harmincfokos kánikulát csak a vízparton
 lehetett elviselni. Minden délután egyenesen a
 szuliból futottunk megszokott helyünkre, a szo-

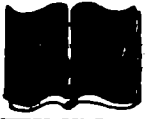
morúfűz alá. Felszabadultan hemperedtünk be-
 le a magas fűbe, zsíroskenyeret ettünk és ne-
 vettünk, nevettünk. Az utolsó falatoknál a lá-
 nyok sürgetni kezdtek.

— No, mártózz meg gyorsan, aztán feküdj
 neki a mai adagnak! Este lesz, mire elkészülz
 vele. Rengeteget adott fel megint az a süket.
 Azt hiszi, az embernek más dolga sincs...

Hamarosan ott lebzseltek alkalmi fiúik is.
 Még alig csöpögött le rólam a víz, magamra
 maradtam a halomba hajigált ruhákkal, tás-
 kákkal és a megoldásra váró másnapi matek-
 példákkal. A hideg víztől frissnek éreztem ma-
 gam, mégis hatszor kellett újraolvasnom a fel-
 adat szövegét. Táskám mélyén árván lapult ol-
 vasószemüvegem.

A fiú kivette kezemből a rágottvégű ceruzát,
 és befejezte az egyenlet megoldását. A vég-
 eredményt kétszer aláhúzta. Arcáról egy pilla-
 natig sem tűnt el a mosoly.

— Napok óta figyellek, s azt hiszem, tudom
 ki vagy: az osztály legjobb tanulója, talán stré-
 bernek is tartanak. De szeretnek is, mert he-

lyettük dolgozol. Mire visszajönnek, a leckét letisztáztva, másolásra készen tálalod eléjük. Csak ne bonyolódj bele felesleges magyarázatokba, úgysem figyelnek, nem érdekli őket, ki-röhögnek ... Ne haragudj, de egy kicsit tényleg muris vagy ilyenkor ... Magamra rántottam a köpenyem, táskámat a honom alá kaptam és szaladni kezdtem árkon-bokron keresztül. Belebotlottam egy hangyabolyba, az utamba álló, száraz fa ága felsértette a karomat. Hangját egészen közélről hallottam.

— Várj, a füzet ... Ne hagyj itt a füzeteket!

A kánikula ellen a hűvös szoba is nyújthat oltalmat. A lányok nehezteltek rám, amiért ezentúl a sulis WC-jében kellett a matekot másolniuk.

— Inkább kijárnál velünk, mint azelőtt! Egy srác úgyis folyton kérdezet, hol vagy, mikor jössz, meg mindenfélét. — Aztán mind az öten körül táncoltak. — Pont illene hozzád, ugyanolyan könyvbuzi lehet, mint te. Amikor megkérdeztem tőle, mi a francnak hordozza a strandra azt a sok vastag könyvet, meg a cetliket, azt mondta, hogy vizsgára készül. Persze, ki hiszi el, hogy ilyen dög melegben még tanulni is lehet!

Aznap kétszer kapott rajta a tanár, hogy gondolatban nem az órán, egészen máshol járok.

Sohasem felejttem el anyám arcát, amikor az idegen szó hallatán, glaukoma, hirtelen rángatózni kezdett, talán a nyers közlésmód hatott rá áramütésként. Roggyant térdel állt a fehérköpenyesek gyűrűjében, kérges kezét könyörgésre emelte.

— Megfizetjük, doktor úr, csak adják vissza a látását!

— Értse meg, asszonyom, nem azon múlik. Az elhalt szemidegeket nem lehet pótolni, de a másik szemre vigyázni fogunk, az még ér valamicskét. — Nyomatékkal megveregette percek alatt megöregedett anyám vállát, és kezünkbe nyomta a felvételhez szükséges iratokat. Siettettem volna az ügyintézését, hogy minél előbb elmenjen anyám, ne lássam vörösre puffadt szemét. Akkor fájt a kétségbeesett szeretete, ölelő karjait nehéznek éreztem. Látszólagos

nyugalmam szemrehányó kérdőjelet takart: miért nehezíti meg a búcsúzást?

Szobatársaim, — feketekendős nénikék — örültek a fiatalításnak.

— Legalább lesz, aki műtét után ad nekünk egy pohár vizet! Magának, kedves, nincs tán olyan nagy baja ... Biztosan hallott már a szürke hályogról ...

Elszundítottam. Valahonnan nagyon messziről érintett meg a nővér hangja.

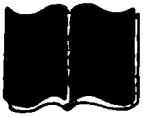
— Az új beteget az osztályos orvos kéri a vizsgálóba!

Az ajtóban belemarkoltam pongyolám övébe, lábam gyökeret vert. A hófehér orvosi asztal mögül sápadt mosollyal nézett rám a vízparti fiú. (... a hangyaboly megelevenedett ... a száraz ág nyomán vér csordult a karomból ... strébernek tartanak ... a lányok vihogása elnyomta a WC-szagot ... tudom, ki vagy ... futottam és a hangyák combomig kúsztak ...) A kezemet nézte. Fokozódó remegésem ellenére én bizonyultam erősebbnek.

— Most megtudhatod, ki vagyok. Ott fekszem előtted az asztalon kiterítve, meztelesen ...

Félretolta a rólam szóló papírhalmazt, és a sötét vizsgálóba vont. Amikor a gyógyszeres tégelyekkel csörömpölő nővér belépett, mi már a függöny mögött túl voltunk az első vizsgálaton. Amíg csókolgt, számúztam arcáról a puha mosolyt. Helyébe homlokára ráncot karcoltam, mélyet, letörölhetetlent.

Egy ideig tárgy voltam, kapórajött szemléltetőeszköz, klinikai bemutatódarab. Szerepemet nem kellett sokáig tanulnom. Csupán egyetlen apróságra hívták fel a figyelmemet: bármi történik, maradjak mozdulatlan. Pislogás nélkül meredtem a rámsuhanó lámpára. Az idő nem nem moccant. Testem meghalt, életfolyamataim szüneteltek, ereimben színtelen, szagtalan kocsonyává alvadt a vér. A lámpa ezerszínű karikákban táncolt, és a gyakorló orvostanhallgatók még mindig fölém hajoltak. Percenként váltakoztak orromban a szagok. A lány Fabulont használt, a két fiú közül az egyik néger volt. A professzor fújtatva dobálta hozzám a latin kifejezéseket, de bőröm visszaverte őket, koppanva hulltak a földre. Az egyetemis-

ták már térdig járhattak a borzalmakban. Az idő kétfelé tört. Amikor kialudt a lámpa fénye, és a lány hisztérikus kuncogással becsapta maga mögött az ajtót, összereztem. Mellettem beteghordó éles szigora felett.

— Maradjon nyugton, cigarettaszünet után folytatják.

Az ügyeletesszoba díványán azután felengedtek elgémberedett tagjaim. Ha tehettem, éjszakázást vállalt, friss zsömlyét, vidám utcazajt hozott kintről. Maradék vaj-darabkáimmal bemaszatoltam a kettévágott zsömlyéket, száraz kolbászvégekkel díszítettem őket, a csorbaszélű bögrébe állott kórházi tea került. Az utcazajjal nem tudtam mit kezdeni. Egy-egy pillanatra elhitette velem, hogy csak ketten vagyunk a világon. Otthonosan, felhúzott térdekkel kuporogtunk egymás mellett, fejét mellemre hajtotta. Akár kétesértékű, rózsaszínre mázolt festmény modelljei is lehettünk volna ebben a pózban. Éreztem, hogyan lüktet a halántéka. Napközben harminc betege terheit cipelte a vállán vaságyastól, mindenestől. Egyre több megbízást kapott operációra is. A professzor árgus szemekkel figyelte a munkáját. Nem titkolta, hogy tervei vannak vele.

Elnehezedett fejét óvatosan a párnára fektettem. Csendben próbáltam lenyomni a kilincset, de egyetlen ugrással mellettem termett.

— Alattomosan megszőknél . . . — A kulcsot mélyen a zsebébe süllyesztette. Hangja rekedt-durván ütött pofon. — Szükséged lehet a szememre!

Ujjait szorosan a derekam köré kulcsolta. Így ébredtünk reggel.

Az események időben és térben összegabalyodtak. Feküdtem a műtőasztalon, a professzor káromkodott, a szürkehályogos nénikék rózsafüzért morzsolgattak paplanjuk alatt. Minden éjjel eljutottam az ajtóig. Utolsó vizsgám időpontja sürgetett már, de a kenőcsök és a cseppek elhomályosították a szememet. Megint feküdtem a műtőasztalon, újabb és újabb módszerekkel próbálkoztak, a professzor reménykedett, a nénikék menyországában kisütött a nap. Szerettem az éjszakákat.

Az egyik hét végén szabadságot kaptam, hogy öröt gyűjtsek utolsó műtétemhez. Nem

akartam anyámat sírva látni, ezért mellültem a kocsiba, s hagytam, vigyen akárhova. Lehunytam a szemem, mélyet szippantottam a lehúzott ablakon beáramló friss levegőből. Hangozom elnyomta a motor zaját. Énekeltem. Fel szabadultságomra hálás simogatással válaszolt.

A ház, amely előtt lefékezett, első látásra nem tetszett. Hamis cikornyáival kirítt környezetéből. Kézfogásánál irányt tévesztettem, ez bizonyult a legjobb bemutatkozásnak.

— Ó, — csapta össze kifinomult tenyereit a középkorú pongyolás hölgy — csak nem a betege vagy mucusnak?! Mi érte a szemedet? Ah, ne mondd, az nagy baj! Sajnálak, ó, mennyire sajnálak, drágám, mert a szem a legnagyobb kincs ugyebár . . . — Cigaretájáról leverte a hamut, hátat fordított nekem. — Mucuskám, ritkán mutatkozol itthon. Azt is más-tól kellett megtudnunk, hogy külföldi ösztöndíjat kaptál. De hová is? És mennyi időre? — A választ nem várta meg. — Este beszámolhatsz mindenről, nagyszerű alkalom lesz, összehívtam a régi bandát. Juj a párttitkárné megpukkad az irigységtől, ha elmondod . . .

— Anyám, a jobbak ilyenkor kinnmaradnak . . .

— Mindig tréfálsz, mucus. De estére ugye nyakkendőt kötsz? — Túsarkú papucsában felém pördült. — Természetesen annyi ideje még van, hogy téged kivigyen az állomásra. Gondolom, a szüleidhez utazol, nemde? — Lapos pillantással végigmért. — Istenem, pedig milyen jól állna neked az a szemüveg! A helyedben egy kicsit befoncsoroztatnám . . .

Kihasználtam a pillanatot, amíg apjával üdvözölték egymást. Az utcán ért utól.

— Tényleg látnom kellene anyámat — hátrítottam el számonkérő mozdulatát. A kocsiban sokáig hallgatott. Azt hiszem, akkor értettem meg először, hogy eddig mennyire egyedül volt.

Döntöttek felőlem.

— Egyetlen módja van, hogy a látó szemét megmentsük.

A nagyvizit fehér vonulata egy percre megállt az ágyamnál. A professzor hangjából jószándékot hallottam ki, ahogy hozzá fordult.

— Jó lenne, ha a külföldi utad előtt csinál-

nál egy ilyet is. Meglátod a legkönnyebb műtét. Különben is, ott leszek.

Ez a napom is úgy telt, mint a többi, csak valamivel vastagabb beletörődés-réteget kentem fel az arcomra. (... ki kell dobni, a másik élni akar, a teljes izoláció még mindig bevált. nincs értelme a további kockázatásnak, ki kell dobni, ki kell dobni, ki kell dobni, ki kell dobni...)

A belémerőltetett vacsora a torkomba szaladt. A szépszemű nővér gyakorlatiasan ragadta meg a lényegét.

— Pesten álitólag művészi fokon csinálnak utánzatot. Tökéletesebb lesz, mint a régi ...

Anyám művirágaira gondoltam, amelyeket mindig gondosan elrejtett dühöm és romboló kezem elől.

Kivülről figyeltem magam, ahogy a nyugtató pirula elgörgeti gyomorszájamról a követ. Torkomban szép lassan feloldotta a gombócot. A körülnjekciózást és a klórszagot azonban most is nehezen viseltem. Utáltam az arcomra telepedő álmosolyt. De a kis vacak pirula már szétmállott bennem.

A műtősnő hangja furcsán lebegett a fejem körül.

— Profeszor úr a kijelölt kolléga nem mo-

sakodott be. Olyan sápadt volt, azt hiszem, a szíve hülyéskedik megint. Mi legyen?

A professzor egyetlen határozott rántással megoldotta a feladatot.

— Persze, nem nézeti meg magát specialis-tával! Kár lenne a tehetségéért ...

Elbocsájtásomig helyettesítették az osztályon. Az indulás előtt két perccel szedett le a vonatról. A garzonház hosszú folyosójának egyik ajtaján kibetűztem a nevét. Mielőtt beléptünk, aláíratott velem egy nyomtatványt, állandóra szóló lakásbejelentő volt. Számra szeretettel átíratott pecsétet nyomott. Az események időben és térben összefüggtek.

Nehezen bírkóztam az államvizsga több ezer oldalas anyagával. Könyvtárosi diplomám már csak önbecsülésemhez hiányzott, a legrejtettebb fiók mélyére került. A repülőtérről visszafele jövet fejemben ott dobolt a tréfa: „Anyám, a jobbak ilyenkor kinnmaradnak ...”

Zuhanok. Nem tudom, napok teltek el, vagy hónapok, esetleg évek. Reggel óta esik. A postás levelet dob be. Összecsomagolt bőröndön ülök. Látom, a bélyeg nem ismerős. Néhány oldal, a tinta kék, többet nem látok. A lakáskulcs beleizzad a tenyerembe.

1983-as irodalmi pályázat értékelése

Az elmúlt két év gyakorlatát követve e rövid elemző írásban felhasználom Hegedűs Géza és Jobbágy Károly, egy-egy pályázó beküldött munkájához fűzött véleményét, remélve, hogy az írással foglalkozók, de a nem író emberek is bepillantanak az alkotás, az alkotó folyamat rejtelseibe. Olyan két alkotó bírálja el pályázóink alkotásait, hogy rögtön, közvetlen lényeglátásukkal fölnyitják a megértés kapuit, réseit.

Érdemes a két bíráló bevezető sorait idézni, s olvasásukkor elcsodálkozni az egymástól független vélemények mégis oly nagy hasonlóságán. Hegedűs Géza ezeket írja: Az egész anyagra vonatkozóan je-

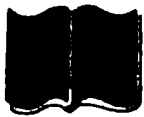
leznem kell, egy a pályaművek általános irodalmi-esztétikai színvonalával sokkal magasabb, mint az előző esztendő pályaműveit.

Jobbágy Károly e megkezdett véleményét tovább gombolyítja: „Különös érzés volt elolvasni ezeket a pályamunkákat. Mintha kicserélődött volna a pályázók sora, vagy ők fejlődtek akkorát, hogy olvasásuk örömet és izalmat vált ki. Szinte egy méltó kis antológia anyaga állt itt össze, mind a versekből, mind a prózai művekből. Amellett, hogy a költőknél igényes, tiszta hangú költő jelentkezett (dr. Schiff Ervin), de mind e műfajban, mind a novellákban a realista alkotásmód jut egyre erősebben ér-

vényre s ebben az egyéni élmény, az az általam régen követelt „csak a vakok megélt világ” szólal meg.

A legkézenfekvőbb, s talán a leghasznosabb az lenne, ha minden beküldött pályamű bírálata mellett közölnék a jelzett költemény vagy novella anyagát is. Helyhiány miatt erre nem kerülhet sor, viszont amelyik pályaműről vélemény íródott, azt mindenképpen közölni szándékozunk, márcsak azért is, hogy írójának megszerezzük azt az örömet; látva, hogy igyekezete, sok esetben kiáltó szava, vagy éppen panasza, értő-érző elemzést kapott. Bizonyára keveselni is fogják e rövid véleményeket, s ebben is igazat kell adnunk minden pályázónak, mert e pályaművekről sokkal részletesebben lehetne bírálatot, discussiót szót írni.

Az Irodalmi Értesítő a pályaműveket közölni fogja, talán a Vakok

Világa is, ezért aki akarja a költemények vagy novellák olvasásakor összevetheti a bírálókkal azokat.

Jobbágy Károly a hozzá eljuttatott minden pályaműhöz írt megjegyzést, bírálatot. Célszerű ezért, ha ezt a közlési megoldást választom, hogy először közlöm Jobbágy Károly véleményét és csatolom kiegészítésül Hegedűs Géza gondolatait. I. díjat nyert „Versek” jellegével dr. Schiff Ervin budapesti lakos.

„Egy érett költő áll előttünk, akinek »Nem érted őt« c. szonettje tökéletes. (J. K.)” — „A Nyugat költői hagyományain nevelkedett, klasszicizáló ízlésű és hajlamú. (H. G.)” — II. díjat nyert a „Libertás” jellegével Dani Ferenc nagykanizsai lakos. „Ezek a versek egy kicsit prózai, retorikus hangvételűek. (J. K.)” — „Hosszú verssorainak lüktetése, a viszonylag egymástól távoli rímek kellő időközökben megérkező összecsengése, a szóképek és hasonlatok szemléletessége igazi költőt sejtet. (H. G.)” Dani Ferenc elmúlt évi verspályázatához fűzött gondolatai Hegedűs Gézának, úgy érzem ebben az esetben is helytállóaknak bizonyulnak: „Gondolkodásában van valami eredetiség és formaérzéke sem hiányoznék, de túlságosan vegyíti az érdekes mozzanatok a közhelyekkel.”

Még II. díjat nyert Juhász Imre gálosfai (Somogy megye) lakos. Az „Őszi napfény” jellegű versek emlékeztetnek az elmúlt évben beküldött „Őszi levelek” jelige alatti költeményekre. „Ugyanaz a formahű, érzékeny lelkű költő, aki most is a fény csodáját dicséri (Óda a fényhez) (J. K.)” — „Költőjük hagyományos ízlésű, de finoman kultúrált, hivatástudattal bír. Az „Óda a fényhez” című költemény helyt kaphat bármely antológiában. (H. G.)” Hegedűs Géza különvéleményt nem ad több pályamunkáról, még a „Rozália” jellegével beküldött versekkel kapcsolatosan mondja: „Egészen kis gyermekek (óvodások) számára alkalmas felolvasnivalók. III. díjat nyert „Tűz” jellegével Ihász Kovács Éva budapesti lakos. Olva-

sóinknak elmondjuk, hogy a költőnőnek magánkiadásban most jelent meg önálló kötete. Harmadik helye nem leértékelés, inkább a pályaműveket értékelő vélemények eredménye s talán az, hogy a pályázatra beküldött anyagból ki kellett emelnünk szinte a legsikeresebb verseket, mivel azok már megjelentek valahol. Az ízlés a művészetben igen éles határokat képes meghúzni, amelyre Hegedűs Géza kitér: „Ismétlem, az értékelésben feletébb közrejátszott saját irodalmi ízlésem. E fontos megjegyzés után íme Jobbágy Károly véleménye: „A »Tűz« jelige alatt beküldött versek íróját nehezen tudom a második helyre sorolni, mert szinte egyenrangú az elsővel. Igaz nem olyan kiérlelt, szabályos rímeket, ritmusokat használ, de maibb, modern gondolatársításokkal teli, képz gazdag versei maradandó élményt nyújtanak. A következő pályamunkák díjazására nem kerülhetett sor, amelyet sajnálattal közlünk. Jobbágy Károly véleményeivel köves-sük a pályázatokat. »Nappali sötétség« jellegű versek közül a »Vallomás« annyira színgazdag, hogy kiérezzük belőle, hogy egy korábban látó ember érzéseit tükrözi. Finom lélekre, megfigyelő készségre figyelmeztetnek, sodró, szabad előadasmódja széppé teszi a legegyszerűbb gondolatokat is.”

„Rigó voltam, varjú lettem” jellegével a beküldő finom szerelmes versei, írójának nő voltára utalnak. A „Költőket olvasva” c. vers nagy irodalomszeretetről vall. „Őt” jelige alatt beküldött öt verset tartalmazó füzér darabjai egyenlőtlenek. A „Gulácsi mesevilágban” c. vers érzékelteti egy valamikor a világra csodálkozó ember sokszor kuszán kifejezett érzelmeit. A „Thaurmina” jelzés alatt beküldött versek olvasásakor azt éreztem, szavak... szavak... szavak...”

Végül a „Rozália” jellegű csupa érzelem anyaverek némelyike óvodában kisgyermekeknek felolvasható.

„A novellapályázatra beküldött pályaművek közül a »Tűpetty« jellegű *köt* novella emelkedik ki, —

írja Hegedűs Géza. — Finom lélektani ábrázolás, pontosan megtalált irodalmi nyelvezet. Írója igazi író.” A két novella beküldője és I. díjasa a pályázatnak dr. Schiff Ervin budapesti lakos.

A második I. díjat nyert pályamunka az „Empátia” jelige alatt beküldött írások. A látó ember vakká válásának két igen jól megragadott és megfogalmazott pillanatképe. E két írás beküldője dr. Faragó Mihály (Fertőd).

Amíg az első díjas pályaműveknél Hegedűs Géza értékelését közzöltük, addig a II. díjat nyert „Mary Ann” jellegével beküldött pályázatnál Jobbágy Károly véleményét olvassuk: Realista, élményszerű előadasmódjával erős írás, szinte realista riport a Látogatási nap c. novella. Beküldője Nagy István-né (Nagykanizsa).

„Ennek, az élet perifériájára szorult sorsnak másik megelevenítője a Züllés c. novella, — rállik az »Élő modell« jelige.” Írója Szonda Klára Debrecen. Ez a novella a pályázat III. díjasa.

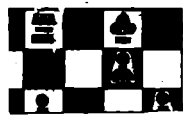
Az értékelő Hegedűs Géza ezzel zárja az idén egy kicsivel kurtábbra sikerült elemzését, bírálatát: „A többi pályamű sem irodalmon kívüli, de a fentebbieknél vagy jelentéktelenebb, vagy eléggé zavaros, mint a Conquistador jellegű, vagy műfajilag nem idetartozó, mint az inkább szociográfiai jellegű PF. 85. jellegű.”

Befejezésül még két pályázó írásait elemző véleményét közlünk Jobbágy Károly tollából: „A »Vadvirág« jellegével jelzett szomorú életsor jó megfigyelőkészséget mutat, de írásban gyakorlatlanságot, néha modorosan megelevenített népi szólás-formát használ.

Az „Ámorka” jelige alatt beküldött „Nincki” c. kis történet irodalmi olvasmányok utánérzésének tűnik. Dicséretes, hogy szerzőjük erőt érez az önálló alkotásra.

Pályázóinknak további örömet kívánunk az alkotáshoz, erőt, küzdelmet a minél jobban kimunkált versekhez, novellákhoz.

Kiss Mihály
kulturális előadó

Goalball Magyar Kupa

Kedves olvasóink, akik figyelemmel kísérik rollball szakosztályunk eredményeit, nem először találkoznak a goalball játék nevével, melyet az utóbbi években egyre többször emlegettünk a VV. lapjain. Ahhoz, hogy olvasóink megértsék a két labdajáték közötti különbséget, az alábbi néhány lényeges gondolattal kell megismerkedniük.

A rollball és goalball játék a vakok világtéka. A két játék alapvető célja a gólszerzés, pontosabban a csörgőlabda átjuttatása gurítással az ellenfél gólvonalán.

MILYEN JÁTÉK TEHÁT A ROLLBALL?

A 24×12 méteres játéktér két egyenlő térfélre oszlik. A 12 méteres alapvonal közepén egy 6 méteres kapu helyezkedik el, melyben 3 védőjátékos foglal helyet (középvédő, jobb- és balhátvéd). A felezővonal előtt két játékos helyezkedik el, a dobójátékosok. Ők védőszemüveg nélkül játszanak és az ellenfél kapujára gurítják a labdát.

A rollball játéknál elkülönülnek a védők a dobójátékosoktól. Ebben a játékban — mely leginkább hasonlít a kézilabdához — a védők hozzák játékba (gurítják ki) a labdát, a dobójátékosok gurítják az ellenfél kapujára. A dobójátékosok az ellenfél lövése esetén nem akadályozhatják a labda útját és nem kísérhetnek meg a védést. Így a játék a külső szemlélő számára ötletes, szép és kombinatív képet nyújt, ahol nagy lövések és nagy védések pillanatonként változnak.

A vakok európai sportszövetsége 1981-ben rollball változatban rendezte meg az első Európa Bajnokságot a nyugat-németországi Fulda városában, ezt Magyarország nyerte meg.

1982-ben a Vakok Sportszövetségének világszövetsége a II. világbajnokságot Indianapoliban (USA), majd az Európai Sportszövetség az Európa Bajnokságot 1983-ban Kop-

penhágában goalball változatban rendezte meg.

MILYEN JÁTÉK TEHÁT A GOALBALL?

A csapatok egy 18×7,5 méteres játéktéren helyezkednek el, mely két egyenlő térfélre van osztva, így mindkét csapat egy 7,5 méteres alapvonal előtt helyezkedik el, amely egyben kapuval van lezárva és az alapvonal megegyezik a gólvonallal. Az alapvonaltól a középvonal felé 2,5 méterre van a támadóvonal, amely egyben meghatározza azt a területet, ahol a csapat — amely a korábban ismertebb rollball játéktól eltérően csak 3 játékosból áll — védi az ellenfél gurításait, illetve a védők gurításával (lövessel) azonnal visszajátszák a labdát az ellenfél kapujára. Erről a védőterületről nem szabad a játékosoknak sem dobás, sem védés közben kilépni.

A magyar rollball sport nehéz helyzetben volt az elmúlt két esztendőben, mivel mindkét formulát egyformán kellett gyakorolnunk. A szocialista országok többsége a rollball játékot helyezi előtérbe, mert leginkább ez hasonlít az „igazi” labdajátékhoz, míg az európai és világszövetség az utóbbi években a goalball változatot szeretné végérvényesen meghonosítani.

A magyar szövetség 1983. nyarán hagyományos Nemzetközi Budapest Kupáján rendezte meg az első nemzetközi Pannónia goalball Kupát, melyet a Pannónia Szálloda és Vendéglátóipari Vállalat ajánlott fel.

Az első magyar Goalball Kupát 1983. december 10—11-én rendezte meg Sportbizottságunk.

A Magyar Kupán résztvevő csapatok:

MAITTA: Gubuznai Imre, Borbély Lajos, Szilassi Ferenc.

HUNGÁRIA: Molnár Ferenc, Gede Sándor, Németh Miklós.

VIKTÓRIA: Dinya Imre, dr. Péter Árpád, Zwatt Henrik.

FORTUNA: Németh László, Ganyczer László, Hegedűs Béla.

INTERKOSMOS: Szabó András, Galambos György, Kelemen József.

A kupát két fordulóban rendeztük meg. Az első december 10-én délután, egy teljes körmérkőzést, a másodikat december 11-én délelőtt egy teljes körmérkőzést. Így minden csapat két alkalommal találkozhatott egymással oda-visszavágó formájában. Az eredmények azt bizonyították, hogy a csapatok egy része az első versenynapon nagy akarással játszott és elfáradt a második fordulóra, míg a többség fokozatosan lendült játékba és a második napon ért el jobb eredményt.

A lőtt és kapott gólok számát tekintve csak két csapat jeleskedett aktív gólkülönbséggel, bár ezeknél is túl sok gól esett, ami a felületes védőmunka eredménye.

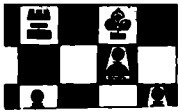
VIKTÓRIA 18:13 és a FORTUNA 19:15 gólaránya érdemel említést.

Negatív gólkülönbséggel fejezte be a tornát a győztes MAITTA 14:18 gólkülönbséggel, valamint a HUNGÁRIA 19:24-el.

A KOSMOS 20:20-al az első napon negatív, a második napon pozitív gólkülönbséggel végzett az utolsó helyen.

A csapatok egymás elleni eredménye:

	I. forduló	II. forduló
MAITTA—HUNGÁRIA	3:3	1:6
VIKTÓRIA—FORTUNA	1:1	0:2
KOSMOS—MAITTA	1:2	1:2
HUNGÁRIA—VIKTÓRIA	3:2	0:3
FORTUNA—HUNGÁRIA	7:1	2:2
VIKTÓRIA—KOSMOS	5:2	5:2
KOSMOS—FORTUNA	5:0	3:2
MAITTA—VIKTÓRIA	2:1	1:1
HUNGÁRIA—KOSMOS	4:1	0:5
FORTUNA—MAITTA	1:2	4:1

A torna végeredménye:

I.	MAITTA	14:18	10 pont
II.	VIKTÓRIA	18:13	8 pont
III.	FORTUNA	19:15	8 pont
IV.	HUNGÁRIA	19:24	8 pont
V.	INTERKOSMOS	20:20	6 pont

A legtöbb gólt elérő játékosok:

Molnár Ferenc	HUNGÁRIA	15 gól
Szabó András	INTERKOSMOS	10 gól
Borbély Lajos	MAITTA	10 gól
Dinya Imre	VIKTÓRIA	9 gól
Kelemen József	INTERKOSMOS	9 gól
Hegedűs Béla	FORTUNA	8 gól

A torna mérkőzéseit és eredményeit összegezve megállapítható, hogy az 1984. évi olimpiai felkészülés első szakaszának lezárásakor a felkészülésben résztvevő játékosok többsége játékkésztségét és kondicionális állapotát tekintve megfelel

a várakozásnak és alkalmasak a felkészülés második, intenzívebb szakaszára való jelölésre.

Olimpiai keret az 1984. VI. 16—30-ig New-York—Nassau—County vakok és gyengénlátók olimpiai játékaira:

1. Gubuznai Imre
2. Molnár Ferenc
3. Dinya Imre
4. Szabó András
5. Kelemen József
6. Borbély Lajos

7. Szilasi Ferenc
 8. Zwatt Henrik
- Tartalék: Bakos Kálmán

Tálosi Ferenc
edző

hirdetések

KÖZLEMÉNY

A székházunkban tartott összejövetelen az egyik résztvevő egy látó számára használható karórát otthagyt. A karórát tulajdonosa Köteles Györgynél, az összejövetel szervezőjénél átveheti.

HIRDETÉS

Néhány fajmacska részére megfelelő helyiséget bérelnék. Ajánlatokat várok a 408-117-es telefonszámon.

Eladó egy Vermona dob gép, ára: 9 000,— Ft. Érdeklődni lehet a 499-744-es telefonszámon.

Eladó egy 28 soros Braille-tábla, egy NDK pontírógép és egy Kleinszekrény.

Érdeklődni lehet budapesti székházunkban Gerdelics Ferenc főelőadó-nál. Telefon: 210-440.

Úttörő élet

Szemészeti vetélkedő a Gyengénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában

A Hajdú-Bihar megyei Szemészeti Hónap keretében ifjúsági vetélkedőre került sor Debrecenben a Gyengénlátók Általános Iskolájában és Nevelőotthonában.

A versenyen a budapesti testvérintézetten kívül részt vettek a megye tíz általános iskolájának négy fős csapatai is. A rendezvényt a Megyei Egészségnevelési Központ igazgató főorvosa nyitotta meg.

Szemész szakorvosokból és biológia tanárokból álló zsűri előtt adtak számot a versenyzők felkészültségükről. Egyéni és csoportos írásbeli feladatokra, gyakorlati és vilámkérdésekre adott válaszok döntötték el a helyezési sorrendet.

A tematika komoly felkészülést igényelt minden diáktól, hiszen a biológia és a fizika tárgyak tantervi anyagán túl a javasolt irodalom (4 mű) segítségével ismerkedtek meg a szem szerkezeti felépítésével, működési elvével, a látás elméleti és gyakorlati kérdéseivel; a leggyakoribb szembetegségekkel, illetve azok megelőzési módjaival.

Legeredményesebben szerepelt a hajdúböszörményi 6. számú Általános Iskola, a fülöpi Általános Iskola csapata, valamint a debreceni gyengénlátók iskolájának versenyző gárdája.

Az esemény jelentőségét fokozza az a tény, hogy felkészülés különböző fázisaiban a résztvevő iskolák valamennyi felső tagozatos tanulója megismerkedett a szemgondozás fontosságával, a szemüveg helyes használatával, és az egészséges, korszerű világítástechnikával.

Éderné Iván Mária
tanár

Tükörbe néztünk

Vallatóra fogtam két esztendeje végzett tanítványaimat. Vajon mi-ben változott életvitelük, szemléletük a világról, sorsokról, amióta kiléptek a Vakok Általános Iskolájának kapuján?

Öt éven keresztül voltam osztályfőnökük. Többségükkel nyílt emberi kapcsolatot alakítottam ki. Természetesen akadt egy-két gyerek, aki mindvégig megőrizte zárkózottságát.

Most tudni szerettem volna, vajon a pályaválasztás időszakában elég jól ismertem-e képességeiket, s a lehetőségek szerint, megfelelő helyre segítettem-e mindegyiküket? Kovács Jancsi 1981. szeptemberétől iskolánk nyomdájában dolgozik kisegítőként. Igaz, hogy a fizetése kevesebb mint a kortársaié, de mégsem bánta meg a döntést, mivel itt biztonságban érzi magát, s két húga is még itt tanul az intézetben. Szabó Marika és Géczy Sándor kezdetben gyögymasször szeretett volna lenni, de néhány hónap elteltével abbahagyták a tanfolyamot, és mindketten telefonkezelőként helyezkedtek el. Marika megtalálta

számítását. A XIV. kerületi tanácsnál elégedettek a munkájával, rendszeresen magas összegű jutalmakat kap. Sopár Zoli hosszabb kitérő után választotta a telefonkezelői munkát. Két éven át a Kozmosz KTSZ-ben volt zongorahangoló. A tehetsége meg lett volna, de a gátlásossága miatt nem tudta megszokni az állandó címkeresést, a közlekedés közben adódó konfliktusokat. A telefonkezelés mellett marad ideje a szórakoztató muzsikálásra is.

Bölkény Ági, Moldován Eszti és Csombor Józsi a Teleki Blanka Gimnázium tanulója. Első osztályban sokat kellett tanulni, de harmadikra már megszokták a magasabb követelményeket. Az órákon pontírásban jegyzetelnek. Szükség esetén látó társaik szívesen olvasnak fel számukra egy-egy irodalmi művet, vagy más tananyagot. A tanulásnál sokkal nagyobb gondot jelent a látó közösségbe való beilleszkedés. A fiatalok még mindig nagyon keveset tudnak arról, mire képes a vak ember. Megtűrik, de igazán nem fogadják be a rosszul,

vagy semmit sem látó tanulót. Szórakozás közben, színházban vagy kiránduláson, már nem hiányzik nekik a vak társuk. Talán nem szabadna általánosítani, de mégis megkockázatom: a felnövekvő nemzedék egymás közti kapcsolatában már erősen érezteti hatását az egymástól való elidegenedés.

Természetes módon nehezebben tolerálják a fogyatékos embert is. Szeretném hangsúlyozni, hogy a velem beszélgető gyerekek udvariasak, szerények, csinosak és mindig ápoltak, tehát nem kell szégyenkeznie senkinek sem a társaságukban.

És hogyan tovább? Vetődik fel a kérdés. Eszti német szakon szeretne továbbtanulni, de nem akar pedagógus lenni. Ági meg Józsi az ELTE Jogi Karára fog jelentkezni, bár szívesebben lennének tanárok, de úgy látják, hogy erre nincs remény. Én próbálok biztatni őket, de magam is érzem, hogy érveim nem győzhetik meg őket.

Tapasztalataim ellenére optimista vagyok, s hiszem, hogy a kitartó küzdelem meghozza gyümölcsét.

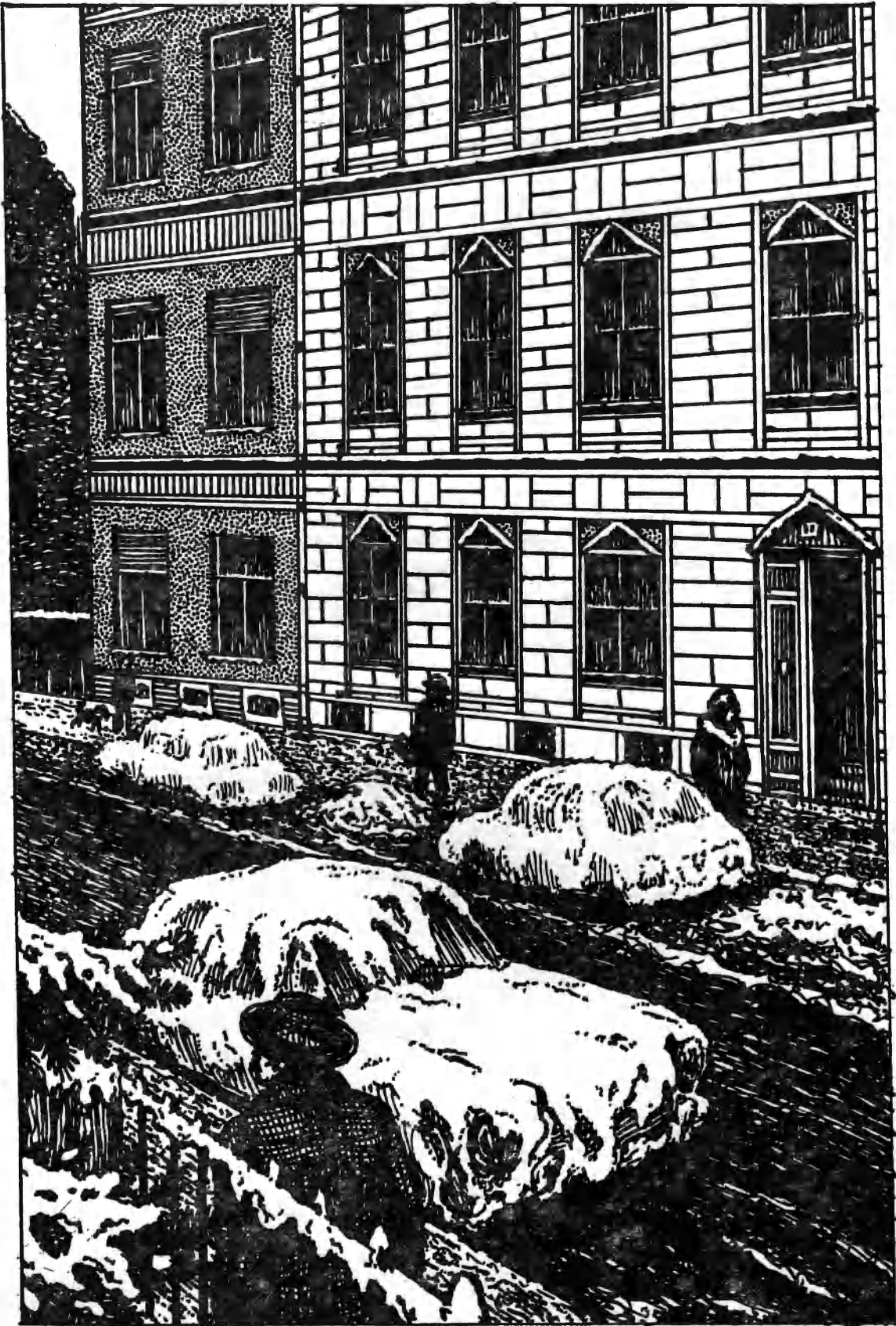
Kuminka Györgyné

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK
FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. VAS TIBOR ELNÖK
FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FOTITKAR
SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF
FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

HENTSCHEL. 1983. XII. 6.

